

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 23.2.2022
COM(2022) 71 final

2022/0051 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

**om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv
(EU) 2019/1937**

(Text av betydelse för EES)

{SEC(2022) 95 final} - {SWD(2022) 38 final} - {SWD(2022) 39 final} -
{SWD(2022) 42 final} - {SWD(2022) 43 final}

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

Motiv och syfte med förslaget

Företagens agerande i alla sektorer av ekonomin är nyckeln till framgång i unionens omställning till en klimatneutral och grön ekonomi¹ i linje med den europeiska gröna given² och för att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling, inbegripet de människorätts- och miljörelaterade aspekterna. Detta kräver att omfattande åtgärder vidtas för att begränsa de negativa konsekvenserna för de mänskliga rättigheterna och miljön i företagens värdekedjor, att hållbarhet integreras i företagens lednings- och förvaltningssystem och att företagens beslut utformas med hänsyn till mänskliga rättigheter och klimat- och miljömässiga konsekvenser för att förstärka företagets resiliens på längre sikt.

EU-företagen bedriver sin verksamhet i en komplex miljö, och de stora företagen förlitar sig ofta på globala värdekedjor. Med tanke på det betydande antalet leverantörer, både inom unionen och i tredjeländer, och värdekedjornas övergripande komplexitet kan även de stora EU-företagen ha svårt identifiera och begränsa risker i sina värdekedjor när det gäller respekten för mänskliga rättigheter eller de miljömässiga konsekvenserna. Dessa negativa konsekvenser för värdekedjorna blir lättare att identifiera om fler företag visar tillbörlig aktsamhet och därmed gör fler datauppgifter tillgängliga när det gäller de negativa konsekvenserna för de mänskliga rättigheterna och miljön.

Miljoner av arbetstagare över hela världen har en koppling till EU:s ekonomi genom de globala värdekedjorna, vilket medför ett ansvar att hantera negativa konsekvenser för arbetstagarnas rättigheter. En uttrycklig begäran från unionens medborgare, särskilt inom ramen för konferensen om Europas framtid, om att EU:s ekonomi ska bidra till hanteringen av dessa och andra negativa konsekvenser återspeglas i den befintliga och planerade nationella lagstiftningen om tillbörlig aktsamhet i fråga om mänskliga rättigheter och miljö³, i den pågående debatten på nationell nivå och i Europaparlamentets och rådets krav på åtgärder. Båda dessa institutioner har uppmanat kommissionen att föreslå unionsbestämmelser om en sektorsöverskridande skyldighet för företagen att iaktta tillbörlig aktsamhet⁴. I sin

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag), vilken även omfattar ett bindande mål om en inhemsk minskning av nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % jämfört med 1990 års nivåer senast 2030.

² Meddelande från kommissionen, Den europeiska gröna given, COM/2019/640 final.

³ Hittills har Frankrike (*Loi relative au devoir de vigilance*, 2017) och Tyskland (*Sorgfaltspflichtengesetz*, 2021) infört en övergripande lag om tillbörlig aktsamhet, och andra medlemsstater (Belgien, Nederländerna, Luxemburg och Sverige) planerar att göra detta inom en snar framtid. Nederländerna har dessutom infört en särskild lag om barnarbete (*Wet zorgplicht kinderarbeid* 2019).

⁴ Europaparlamentets resolution av den 10 mars 2021 med rekommendationer till kommissionen om företagens tillbörliga aktsamhet och ansvarsskyldighet (2020/2129(INL)), Rådets slutsatser om mänskliga rättigheter och anständigt arbete i globala leveranskedjor av den 1 december 2020 (13512/20).

gemensamma förklaring om EU:s lagstiftningsprioriteringar för 2022⁵ meddelade Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen att de har för avsikt att skapa en ekonomi för människor, däribland genom att förbättra regelverket för hållbar företagsstyrning.

Med användning av de befintliga internationella frivilliga standarderna för ansvarsfullt företagande⁶ har ett ökande antal EU-företag börjat använda tillbörlig aktsamhet som ett verktyg för att identifiera risker i sina värdekedjor och bygga upp motståndskraft mot plötsliga förändringar i värdekedjorna, men företagen kan även ställas inför svårigheter om de överväger att använda tillbörlig aktsamhet i värdekedjor för sin verksamhet. Sådana svårigheter kan till exempel bero på bristande rättslig klarhet när det gäller företagens skyldighet att iaktta tillbörlig aktsamhet, komplicerade värdekedjor, tryck från marknaden, bristande information och höga kostnader. Som en följd av detta har fördelarna med tillbörlig aktsamhet inte fått någon större spridning bland de europeiska företagen och de ekonomiska sektorerna.

Det är i första hand de stora företagen som har börjat använda förfaranden för tillbörlig aktsamhet, eftersom det kan ge dem konkurrensfördelar⁷. Det är även en följd av ett ökande tryck från marknaden att företagen ska agera på ett hållbart sätt, eftersom det hjälper dem att undvika oönskade renommérisker gentemot konsumenter och investerare som blir alltmer medvetna om hållbarhetsaspekterna. Dessa förfaranden bygger emellertid på frivilliga standarder och leder inte till någon rättssäkerhet för vare sig företag eller offer om en skada uppstår.

Frivilliga åtgärder verkar inte ha lett till någon storskalig förbättring bland sektorerna, och som en följd av detta har externa negativa effekter av produktionen och konsumtionen inom EU kunnat konstateras både inom och utanför unionen. Vissa EU-företag har förknippats med en negativ inverkan på de mänskliga rättigheterna och miljön, däribland i sina värdekedjor⁸.

⁵ Gemensam förklaring från Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om EU:s lagstiftningsprioriteringar för 2022 (EUT C 514I, 21.12.2021, s. 1).

⁶ Förenta nationernas vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter: genomförande av Förenta nationernas ram för att ”skydda, respektera och åtgärda” (2011), tillgängliga på https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf. OECD:s riktlinjer för multinationella företag (2011 års uppdatering), tillgängliga på: <https://doi.org/10.1787/9789264115415-en>, med ett antal rekommendationer om ansvarsfullt företagande, såväl som OECD:s vägledning om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande (2018) och OECD:s sektorsspecifika vägledning, tillgängliga på: <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>.

⁷ Se den konsekvensbedömning som åtföljer detta förslag, s. 15, 23.

⁸ Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för rättsliga frågor och konsumentfrågor, Smit, L., Bright, C., m.fl., *Study on due diligence requirements through the supply chain: final report*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/39830>, s. 221. I rapporten anges att företagens processer för riskbedömning fortfarande är inriktade på riskernas väsentlighet för företaget, trots internationell vägledning (FN:s vägledande principer, OECD) som klargör att de relevanta riskerna för tillbörlig aktsamhet måste sträcka sig längre än företagets risker och även omfatta de som påverkas (rättsinnehavarna). Negativa konsekvenser för företagen som en följd av globalisering och underlåtenhet att iaktta tillbörlig aktsamhet är väl dokumenterade och sträcker sig från miljökatastrofer (se <https://www.business-humanrights.org/en/blog/brumadinho-dam-collapse-lessons-in-corporate-due-diligence-and-remedy-for-harm-done/>) och markrofferi (se

De negativa effekterna omfattar i första hand människorättsfrågor som tvångsarbete, barnarbete, otillräcklig hälsa och säkerhet på arbetsplatsen och utnyttjande av arbetskraft samt miljöproblem som utsläpp av växthusgaser, föroreningar eller förlust av biologisk mångfald och förstörelse av ekosystem.

Under senare år har nya rättsliga ramar för företagens tillbörliga aktsamhet i medlemsstaterna⁹ speglat en växande önskan att stödja företagen i deras strävan att iaktta tillbörlig aktsamhet i sina värdekedjor och att främja ett företagande som respekterar de mänskliga rättigheterna, barnets rättigheter och miljön. Å andra sidan medför de även en fragmentering som riskerar att undergräva rättssäkerheten och de rättvisa konkurrensförhållandena för företagen på den inre marknaden.

Unionslagstiftning om företags tillbörliga aktsamhet skulle öka respekten för mänskliga rättigheter och miljöskydd, skapa rättvisa konkurrensförhållanden för företag inom unionen och motverka den fragmentering som kan uppstå om medlemsstaterna agerar på egen hand. Den skulle även omfatta företag från tredjeländer som är verksamma på unionsmarknaden på grundval av ett liknande omsättningskriterium.

Mot denna bakgrund kommer detta direktiv att utgöra en övergripande ram som säkerställer att företag som är verksamma på den inre marknaden bidrar till respekten för de mänskliga rättigheterna och miljön i sin egen verksamhet och genom sina värdekedjor, genom att identifiera, förebygga, begränsa och åtgärda negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljön och genom att införa lämpliga system och åtgärder för ledning och förvaltning för detta ändamål.

Syftet med direktivet är framför allt att

- (1) förbättra metoderna för företagsstyrning så att förfaranden för hantering och begränsning av risker och konsekvenser för mänskliga rättigheter och miljö, inklusive de som härrör från värdekedjor, införlivas i företagens strategier,
- (2) undvika fragmentering av kraven på tillbörlig aktsamhet på den inre marknaden och skapa rättssäkerhet för företag och berörda aktörer när det gäller förväntat agerande och ansvar,
- (3) öka företagens ansvarsskyldighet för negativa konsekvenser och säkerställa samstämmigheten mellan företagen när det gäller skyldigheterna i befintliga och planerade EU-initiativ om ansvarsfullt företagande,
- (4) förbättra tillgången till korrigerande åtgärder för de som har påverkats av negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljön på grund av företagets agerande,
- (5) införa ett övergripande instrument med inriktning på företagens processer, inbegripet värdekedjan, som kompletterar andra åtgärder som har trätt i kraft

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578007/EXPO_STU\(2016\)578007_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578007/EXPO_STU(2016)578007_EN.pdf)) till allvarliga överträdelser av arbetstagares rättigheter och mänskliga rättigheter (se [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/538222/EPRS_BRI\(2014\)538222_REV1_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/538222/EPRS_BRI(2014)538222_REV1_EN.pdf)).

⁹ Se fotnot 3.

eller föreslagits och som är direkt inriktade på vissa särskilda hållbarhetsutmaningar eller är tillämpliga i vissa specifika sektorer, främst inom unionen.

Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området

På EU-nivå har hållbar företagsstyrning huvudsakligen främjats indirekt genom införandet av rapporteringskrav i [direktivet om icke-finansiell rapportering](#)¹⁰ för omkring 12 000 företag¹¹ med avseende på miljömässiga, sociala och människorättsrelaterade risker, konsekvenser, åtgärder (inklusive tillbörlig aktsamhet) och strategier¹². Direktivet om icke-finansiell rapportering har haft vissa positiva effekter när det gäller ansvarsfullt företagande, men majoriteten av företagen har inte tagit tillräcklig hänsyn till de negativa konsekvenserna i sina värdekedjor¹³.

Kommissionens nya [förslag till ett direktiv om företagens hållbarhetsrapportering, genom en översyn av direktivet om icke-finansiell rapportering](#)¹⁴ skulle utöka tillämpningsområdet till alla stora företag och alla börsnoterade företag¹⁵, ställa krav på revision (försäkring) av rapporterad information och öka standardiseringen av rapporterad information genom att ge kommissionen befogenhet att anta standarder för hållbarhetsrapportering¹⁶. Detta direktiv

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU om ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy (EUT L 330, 15.11.2014, s. 1–9). Direktivet om icke-finansiell rapportering är därför en ändring av redovisningsdirektivet, dvs. direktiv 2013/34/EU om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

¹¹ Stora företag av allmänt intresse med fler än 500 anställda (och vars balansomslutning eller nettoomsättning överstiger redovisningsdirektivets tröskelvärden för stora företag), inbegripet börsnoterade företag, banker och försäkringsbolag. Se CEPS:s undersökning av direktivet om icke-finansiell rapportering, som utfördes för Europeiska kommissionens räkning som stöd till översynen av direktivet, november 2020, tillgänglig på <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1ef8fe0e-98e1-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en>.

¹² Se även vissa av bestämmelserna i det andra direktivet om aktieägares rättigheter, dvs. direktiv (EU) 2017/828 om ändring av direktiv 2007/36/EG vad gäller uppmuntrande av aktieägares långsiktiga engagemang (EUT L 132, 20.5.2017, s. 1–25).

¹³ I den konsekvensbedömning som åtföljer kommissionens förslag till direktivet om företagens hållbarhetsrapportering (SWD/2021/150 final) och CEPS:s undersökning av direktivet om icke-finansiell rapportering (avsnitt 2) konstaterades en begränsad förändring av företagens affärsstrategier som en följd av direktivet om icke-finansiell rapportering, vilket stämmer överens med de viktigaste aktörernas uppfattning att det inte går att identifiera något tydligt mönster av förändring i företagens agerande till följd av dessa rapporteringsregler.

¹⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2013/34/EU, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och förordning (EU) nr 537/2014 vad gäller företagens hållbarhetsrapportering (COM/2021/189 final).

¹⁵ Skyldigheten avseende hållbarhetsrapportering skulle gälla alla stora företag enligt definitionen i redovisningsdirektivet (vilket skulle ändras genom direktivet om företagens hållbarhetsrapportering) och, från och med 2026, alla företag (inbegripet företag utanför EU men bortsett från alla mikroföretag) som har börsnoterats på EU:s reglerade marknader.

¹⁶ Utarbetandet av ett utkast till standarder för hållbarhetsrapportering påbörjades parallellt med lagstiftningsprocessen i en projektgrupp som inrättats av European Financial Reporting Advisory Group (Efrag) på begäran av kommissionen.

kommer att komplettera det nuvarande direktivet om icke-finansiell rapportering och dess föreslagna ändringar (i förslaget till ett direktiv om företagens hållbarhetsrapportering) genom att lägga till en väsentlig skyldighet för vissa företag att iaktta tillbörlig aktsamhet för att identifiera, förebygga, begränsa och åtgärda extern skada till följd av negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljön i företagets egen verksamhet, i dess dotterbolag och i värdekedjan. En aspekt av särskild betydelse i fråga om förslaget till ett direktiv om företagens hållbarhetsrapportering är att det omfattar krav på att ett företags planer ska offentliggöras för att säkerställa att dess affärsmodell och företagsstrategi är förenliga med omställningen till en hållbar ekonomi och med begränsningen av den globala uppvärmningen till 1,5 °C i linje med Parisavtalet. De två initiativen har ett nära samband och kommer att leda till synergieffekter. För det första kräver en ändamålsenlig insamling av information i rapporteringssyfte enligt förslaget till ett direktiv om företagens hållbarhetsrapportering ett införande av processer som har ett nära samband med identifieringen av negativa konsekvenser i enlighet med den skyldighet att iaktta tillbörlig aktsamhet som fastställs genom det här direktivet. För det andra kommer direktivet om företagens hållbarhetsrapportering att omfatta det sista steget i skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet, dvs. rapporteringen, för företag som även omfattas av det direktivet. För det tredje kommer detta direktiv att medföra skyldigheter för företagen att utarbeta en plan som säkerställer att affärsmodellen och företagsstrategin är förenliga med omställningen till en hållbar ekonomi och med begränsningen av den globala uppvärmningen till 1,5 °C i linje med Parisavtalet, vilket företagen ska rapportera om enligt direktivet om företagens hållbarhetsrapportering. Därmed kommer detta direktiv att leda till en mer komplett och effektiv rapportering från företagens sida. Komplementariteten kommer således att öka effektiviteten hos båda åtgärderna och driva på en förändring av företagens agerande.

Detta direktiv kommer även att ligga till grund för den [förordning om hållbarhetsupplysningar](#)¹⁷ som nyligen har trätt i kraft och som är tillämplig för finansmarknadsaktörer (däribland förvaltare av investeringsfonder och investeringsportföljer, försäkringsbolag som säljer försäkringsbaserade investeringsprodukter och företag som tillhandahåller olika pensionsprodukter) och finansiella rådgivare. Enligt förordningen om hållbarhetsupplysningar ska dessa företag bland annat offentliggöra en förklaring av sina policyer för tillbörlig aktsamhet när det gäller investeringsbeslutens huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer enligt principen ”följ eller förklara”. Samtidigt är offentliggörandet av en sådan förklaring obligatoriskt för företag med fler än 500 anställda, och kommissionen har befogenhet att anta tekniska tillsynsstandarder för hållbarhetsindikatorerna i förhållande till de olika typerna av negativa konsekvenser¹⁸.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2088 av den 27 november 2019 om hållbarhetsrelaterade upplysningar som ska lämnas inom den finansiella tjänstesektorn (EUT L 317, 9.12.2019, s. 1–16).

¹⁸ De tre europeiska tillsynsmyndigheterna offentliggjorde den 4 februari 2021 sin slutrapport (tillgänglig på <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/three-european-supervisory-authorities-publish-final-report-and-draft-rts>) till kommissionen, inklusive utkastet till tekniska tillsynsstandarder för offentliggöranden enligt förordningen om hållbarhetsupplysningar.

På liknande sätt kommer detta direktiv att komplettera den nya [taxonomiförordningen](#)¹⁹, ett verktyg för öppenhet som underlättar investeringsbeslut och bidrar till att motverka grönmalning genom att tillhandahålla en kategorisering av miljömässigt hållbara investeringar i ekonomiska verksamheter som även uppfyller en miniminivå av sociala skyddsåtgärder²⁰. Rapporteringen omfattar även de minsta skyddsåtgärder som fastställs i artikel 18 i taxonomiförordningen med avseende på de förfaranden som företagen bör genomföra för att säkerställa anpassningen till OECD:s riktlinjer för multinationella företag och Förenta nationernas vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, inbegripet de principer och rättigheter som fastställs i de åtta grundläggande konventioner som anges i Internationella arbetsorganisationens deklaration om grundläggande principer och rättigheter på arbetet och det internationella regelverket för mänskliga rättigheter när de bedriver en ekonomisk verksamhet som kategoriseras som ”hållbar”. I likhet med direktivet om icke-finansiell rapportering och förslaget till direktivet om företagens hållbarhetsrapportering omfattar taxonomiförordningen inte några väsentliga skyldigheter för företagen, förutom kravet på offentlig rapportering, och investerarna kan använda denna information när de tilldelar kapital till företagen. Genom att kräva att företagen ska identifiera de negativa riskerna i alla sina verksamheter och värdekedjor kan detta direktiv bidra till mer detaljerad information till investerarna. Därmed är direktivet ett komplement till taxonomiförordningen, eftersom det kan hjälpa investerarna att tilldela kapital till ansvarstagande och hållbara företag. Dessutom kan taxonomiförordningen (genom att säkerställa ett gemensamt språk för hållbara ekonomiska verksamheter i investeringssyfte) fungera som ett vägledande verktyg för att företagen ska kunna locka hållbar finansiering till sina korrigerande åtgärder och färdplaner.

Detta direktiv kommer att komplettera [direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer](#)²¹, vilket utgör en övergripande rättslig ram för en effektiv bekämpning av alla former av utnyttjande av fysiska och juridiska personer inom unionen, i synnerhet tvångsarbete, sexuellt utnyttjande, tiggeri, slaveri eller slaverilikhande verksamhet, trälldom, utnyttjande av brottslig verksamhet eller avlägsnande av organ. Genom det direktivet fastställs även juridiska personers ansvar för de brott som avses i direktivet, om brottet har begåtts till förmån för en person som har en ledande ställning inom den juridiska personen eller kunde begås på grund av bristande övervakning eller kontroll. I direktiv 2011/36/EU föreskrivs även påföljder för den juridiska person som hålls ansvarig.

Detta direktiv kommer dessutom att komplettera [direktivet om sanktioner mot arbetsgivare](#)²², vilket förbjuder anställning av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt, inbegripet offer för människohandel. I direktivet om sanktioner mot arbetsgivare fastställs minimistandarder för

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13–43).

²⁰ Taxonomin kommer att utvecklas gradvis. De minsta sociala skyddsåtgärderna gäller alla investeringar som är förenliga med taxonomin.

²¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

²² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt (EUT L 168, 30.6.2009, s. 24).

sanktioner och andra åtgärder som medlemsstaterna ska tillämpa gentemot arbetsgivare som överträder direktivet.

Detta direktiv kommer även att komplettera befintliga eller planerade sektors- och produktrelaterade instrument för tillbörlig aktsamhet i värdekedjorna på EU-nivå tack vare dess sektorsöverskridande tillämpningsområde och de många hållbarhetskonsekvenser som omfattas:

Den så kallade [förordningen om konfliktmineraler](#)²³ är tillämplig på fyra specifika mineraler och metaller. Enligt förordningen ska EU-företag i leveranskedjan säkerställa att de endast importerar tenn, volfram, tantal och guld från ansvarsfulla och konfliktfria källor och inför mer specifika mekanismer för tillbörlig aktsamhet, t.ex. en oberoende extern granskning av systemet för tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan. Bestämmelserna om tillbörlig aktsamhet i detta direktiv gäller även negativa miljökonsekvenser och kommer att vara tillämpliga på värdekedjor för andra mineraler som inte omfattas av förordningen om konfliktmineraler men som leder till negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna, klimatet och miljön.

Kommissionens [förslag till en förordning om avskogningsfria försörjningskedjor](#)²⁴ är inriktad på vissa leveranskedjor för råvaror och produkter. Det har ett mycket specifikt mål, nämligen att minska effekterna av EU:s konsumtion och produktion på avskogning och skogsförstörelse över hela världen. Kraven kommer inom vissa områden att vara mer föreskrivande än de allmänna skyldigheterna för tillbörlig aktsamhet i det här direktivet. Förslaget omfattar även ett förbud mot att släppa ut vissa råvaror och härledda produkter på marknaden om kravet på ”laglig” och ”avskogningsfri” inte kan säkerställas genom tillbörlig aktsamhet. Detta förbud kommer att gälla alla aktörer som släpper ut de relevanta produkterna på unionsmarknaden, både EU-företag och tredjelandsföretag, oavsett deras juridiska form och storlek. Därför skiljer sig deras specifika mål, även om de övergripande målen med båda initiativen är ömsesidigt förstärkande. Detta direktiv kommer att komplettera förordningen om avskogningsfria produkter genom införandet av krav på tillbörlig aktsamhet i värdekedjan när det gäller verksamheter som inte omfattas av förordningen om avskogningsfria produkter, men som direkt eller indirekt kan leda till avskogning.

Kommissionens [förslag till en ny batteriförordning](#)²⁵ har som specifikt mål att minska de miljömässiga, klimatmässiga och sociala konsekvenserna i alla stadier av batteriernas livscykel, stärka den inre marknadens funktion och säkerställa rättvisa konkurrensförhållanden genom en gemensam uppsättning av regler. Det omfattar krav på att ekonomiska aktörer som släpper ut industriebatterier och elfordonsbatterier (även inbyggda) med kapacitet på mer än 2 kWh på unionsmarknaden ska inrätta policyer för tillbörlig

²³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/821 av den 17 maj 2017 om fastställande av skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan för unionsimportörer av tenn, tantal och volfram, malmer av dessa metaller, samt guld med ursprung i konfliktdrabbade områden och högriskområden (EUT L 130, 19.5.2017, s. 1–20).

²⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utsläppande på unionens marknad och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (COM(2021) 706 final).

²⁵ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om batterier och förbrukade batterier, om upphävande av direktiv 2006/66/EG och om ändring av förordning (EU) 2019/1020 (COM/2020/798 final).

aktsamhet i leveranskedjan. Förslaget gäller främst de råmaterial av vilka en stor del av den globala produktionen går till batteritillverkning och vilka kan medföra negativa sociala eller miljömässiga konsekvenser (kobolt, naturlig grafit, litium och nickel). De ekonomiska aktörerna måste lämna in överensstämmelsedokument för tredjepartsverifiering av anmälda organ och genomgå kontroller av den nationella marknadskontrollmyndigheten. Detta direktiv kommer att komplettera batteriförordningen genom införandet av krav på tillbörlig aktsamhet i värdekedjan för råmaterial som inte omfattas av den förordningen, men utan krav på certifiering för utsläppande av produkterna på EU-marknaden.

Det framtida [initiativet för hållbara produkter](#) har som mål att omarbete [ekodesigndirektivet](#)²⁶ och gäller mer allmänt den övergripande hållbarheten för produkter som släpps ut på EU-marknaden och öppenheten när det gäller tillhörande information.

Detta förslag kommer att spela en viktig roll för att bekämpa användningen av tvångsarbete i de globala värdekedjorna. Som tillkännagavs i meddelandet om anständigt arbete i världen²⁷ håller kommissionen på att utarbeta ett nytt lagstiftningsinitiativ som effektivt kommer att förbjuda utsläppande på EU-marknaden av produkter som tillverkats genom tvångsarbete, inklusive tvångsarbete för barn. Det nya initiativet kommer att omfatta både inhemska och importerade produkter och kombinera ett förbud med en robust, riskbaserad tillsynsram. Det nya instrumentet kommer att bygga på internationella standarder och komplettera övergripande och sektorspecifika initiativ, framför allt de skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet som fastställs i detta förslag.

Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av andra krav på områdena för mänskliga rättigheter, miljöskydd och klimatförändringar enligt andra av unionens lagstiftningsakter. Om bestämmelserna i detta direktiv står i konflikt med en bestämmelse i en annan av unionens lagstiftningsakter som syftar till samma mål och föreskriver mer omfattande eller mer specifika skyldigheter bör bestämmelserna i den andra lagstiftningsakten ha företräde mot bakgrund av konfliktens utsträckning och vara tillämpliga för de specifika skyldigheterna.

Förenlighet med unionens politik inom andra områden

Detta direktiv är viktigt för att uppfylla målen i olika befintliga och planerade unionsåtgärder på områdena för mänskliga rättigheter, inbegripet arbetstagares rättigheter, och miljö.

Som en del av den europeiska gröna given har kommissionen lagt fram ett initiativ om hållbar företagsstyrning bland målen för [handlingsplanen för en cirkulär ekonomi](#), [strategin för biologisk mångfald](#), [från jord till bord-strategin](#), [kemikaliestrategin](#), [uppdateringen av industristrategin 2020: en starkare inre marknad för EU:s återhämtning](#) och [strategin för finansiering av omställningen till en hållbar ekonomi](#).

²⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (EUT L 285, 31.10.2009, s. 10).

²⁷ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om anständigt arbete i världen för en global rättvis omställning och en hållbar återhämtning, COM(2022) 66 final.

Genom EU:s miljölagstiftning införs olika miljökrav på företagen och medlemsstaterna eller särskilda mål för unionen²⁸. Den är emellertid i regel inte tillämplig på värdekedjor utanför unionen, där upp till 80–90 % av de skadliga miljöeffekterna i EU:s produktion kan uppstå²⁹. I [Direktivet om miljöansvar](#)³⁰ fastställs en ram för miljöansvar när det gäller att förebygga och avhjälpa miljöskador enligt principen att förorenaren betalar för företagens egna verksamheter. Detta omfattar inte företagens värdekedjor. Den civilrättsliga ansvar för negativa miljökonsekvenser som föreskrivs i detta direktiv kommer att komplettera direktivet om miljöansvar.

Detta direktiv kommer att komplettera EU:s klimatlagstiftning, däribland den europeiska klimatlagen, genom att fastställa unionens klimatambitioner med det mellanliggande målet att nettoutsläppen av växthusgaser ska minska med minst 55 % fram till 2030 och att Europa ska slå in på en ansvarstagande väg mot klimatneutralitet senast 2050. Framför allt kommer direktivet att komplettera [55 %-paketet](#)³¹ och dess olika nyckelåtgärder, däribland fastställandet av mer ambitiösa mål för energieffektivitet och förnybar energi för medlemsstaterna senast 2030 eller uppgraderingen av [EU:s utsläppshandelssystem](#)³², vilket måste underbyggas av en bredare omställning av tillverkningsprocesserna för att uppnå klimatneutralitet senast 2050 i hela ekonomin och i alla värdekedjor. Åtgärderna i 55 %-paketet kommer endast att vara indirekt tillämpliga på vissa av EU-företagens värdekedjor utanför EU genom [gränsjusteringsmekanismen för koldioxid \(CBAM\)](#)³³, vilken syftar till att förebygga ”koldioxidläckage”³⁴ genom införandet av en justeringsmekanism för utvalda importerade produkter som inte omfattas av koldioxidpriset i EU:s utsläppshandelssystem.

²⁸ Genom lagstiftningen fastställs bland annat begränsningar av utsläppen av vissa förorenande ämnen, olika mål på EU-nivå (däribland den europeiska klimatlagen) eller medlemsstatsnivå (t.ex. mål för energieffektivitet), skyldigheter för medlemsstaterna (t.ex. skydd av naturmiljöer), ett minsta innehåll i förfarandens för godkännande av vissa ekonomiska verksamheter (t.ex. miljökonsekvensbedömning) etc.

²⁹ Se t.ex. Jungmichel, Norbert, Christina Schampel och Daniel Weiss (2017): *Atlas on Environmental Impacts – Supply Chains – Environmental Impacts and Hot Spots in the Supply Chain*, Adephi/Systain, tillgänglig på <https://www.adelphi.de/en/system/files/mediathek/bilder/Umweltatlas%20Lieferkette%20-%20adelphi-Systain-englisch.pdf>.

³⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador (EUT L 143, 30.4.2004, s. 56–75).

³¹ Det så kallade ”55 %-paketet” är ett antal förslag som antogs av kommissionen den 14 juli 2021 med syftet att ändra EU:s politik för klimatet, energiområdet, transporter, markanvändning och beskattning för att göra det möjligt att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % fram till 2030 jämfört med 1990 års nivåer.

³² Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen, beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och förordning (EU) 2015/757 (COM/2021/551 final).

³³ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna (COM(2021) 564 final).

³⁴ ”Koldioxidläckage” till följd av EU:s ökade klimatambitioner skulle kunna leda till en ökning av de totala globala utsläppen. Justeringarna av koldioxidpriset genom CBAM för utvalda typer av importerade produkter som järn och stål, aluminium, cement, elektricitet och gödselmedel skulle skapa lika förutsättningar för EU-produkter och importerade produkter.

Den befintliga [EU-lagstiftningen om hälsa, säkerhet och grundläggande rättigheter](#) är inriktad på mycket specifika negativa konsekvenser (till exempel överträdelser av rätten till privatliv och dataskydd, diskriminering, särskilda hälsoaspekter kopplade till farliga ämnen, hot mot arbetstagarnas hälsa och säkerhet, kränkningar av barnens rättigheter etc.) inom unionen³⁵, men är inte alltid tillämplig på företagens värdekedjor utanför unionen.

Initiativet är i linje med [EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024](#)³⁶, vilken omfattar ett åtagande för unionen och medlemsstaternas att stärka sitt engagemang för att aktivt främja genomförandet av internationella standarder för ansvarsfull företagsamhet, däribland FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och OECD:s riktlinjer för multinationella företag och tillbörlig aktsamhet. Det är förenligt med [EU:s strategi för barnets rättigheter](#)³⁷, enligt vilken unionen ska eftersträva nolltolerans mot barnarbete och säkerställa att EU-företagens leveranskedjor är fria från barnarbete. I [EU:s strategi mot människohandel 2021–2025](#)³⁸ åtog kommissionen sig att lägga fram ett lagstiftningsförslag om hållbar företagsstyrning för att främja ett långsiktigt hållbart och ansvarsfullt agerande från företagens sida. Initiativet bidrar även till målen i kommissionens meddelande om anständigt arbete i världen³⁹, vilket antas tillsammans med detta förslag.

Detta direktiv kommer att bidra till den europeiska pelaren för sociala rättigheter, eftersom båda initiativen främjar rättigheter som rättvisa arbetsvillkor⁴⁰. Det kommer – vid sidan av dess yttre aspekter – även att omfatta överträdelser av internationella arbetsnormer när sådana förekommer i unionen (t.ex. vid tvångsarbete inom jordbruket). Därmed skulle det även internt förstärka skyddet för arbetstagare i unionen i kombination med det befintliga sociala regelverket och bidra till att förebygga och bekämpa missbruk både inom och mellan medlemsstaterna.

Således kommer detta direktiv att komplettera EU:s lagstiftning, som för närvarande inte omfattar en unionsomfattande öppen och förutsägbar ram som hjälper EU-företag i alla sektorer av ekonomin att bedöma och hantera risker och konsekvenser för hållbarheten med avseende på grundläggande mänskliga rättigheter och miljörisker, inbegripet i deras värdekedjor.

³⁵ Enligt EU:s lagstiftning har varje arbetstagare i EU vissa minimirättigheter när det gäller skydd mot diskriminering på grund av kön, ras, religion, ålder, funktionshinder och sexuell läggning, medan andra rättigheter omfattas av arbetsrätten (deltidsarbete, avtal om visstidsanställning, arbetstider, information till och samråd med arbetstagare). En sammanfattning finns tillgänglig på https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/employment_and_social_policy.html?root_default=SUM_1_CODED%3D17&locale=sv.

³⁶ Gemensamt meddelande till Europaparlamentet och rådet om EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 (JOIN/2020/5 final).

³⁷ Meddelande från kommissionen om EU:s strategi för barnets rättigheter (COM/2021/142 final).

³⁸ Meddelande från kommissionen om EU:s strategi mot människohandel 2021–2025 (COM(2021) 171 final).

³⁹ (COM(2022)66 final).

⁴⁰ T.ex. pelare 10 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter om hälsosam, säker och välanpassad arbetsmiljö och artikel 7 b i den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (se bilagan till detta direktiv) om rättvisa och gynnsamma arbetsvillkor, däribland säkra och hälsosamma arbetsförhållanden.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

Rättslig grund

Förslaget grundas på artikel 50 och artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

I artikel 50.1 i EUF-fördraget, och i synnerhet artikel 50.2 g i EUF-fördraget, föreskrivs EU:s behörighet att agera för att förverkliga etableringsfriheten på ett visst verksamhetsområde, framför allt genom att ”i den utsträckning som det är nödvändigt samordna de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 54 andra stycket avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärder likvärdiga inom unionen”. Ett exempel på detta kan vara samordningsåtgärder vad gäller skyddet av intressena för företagets aktieägare och andra intressenter i syfte att göra ett sådant skydd likvärdigt över hela unionen, om skillnaderna mellan de nationella bestämmelserna är sådana att de hindrar etableringsfriheten⁴¹. Denna bestämmelse kan tillämpas om syftet är att förhindra uppkomsten av nuvarande eller framtida hinder för etableringsfriheten till följd av en olikartad utveckling av de nationella lagstiftningarna. Uppkomsten av sådana hinder måste vara sannolik, och åtgärden i fråga måste vara utformad för att förhindra dem⁴².

Detta förslag reglerar företagens skyldigheter när det gäller tillbörlig aktsamhet i fråga om hållbarhet och omfattar samtidigt – i den omfattning som krävs för att säkerställa denna tillbörliga aktsamhet – företagsledningens skyldigheter och företagets styrningssystem för att genomföra principen om tillbörlig aktsamhet. Förslaget gäller därmed förfaranden och åtgärder för att skydda intressena för företagets bolagsmän och intressenter. Flera medlemsstater har nyligen infört lagstiftning om tillbörlig aktsamhet i fråga om hållbarhet,⁴³ medan andra förbereder lagstiftning eller överväger åtgärder⁴⁴. Dessutom har flera medlemsstater nyligen reglerat frågan genom att kräva att företagsledningen tar hänsyn till företagets externa konsekvenser⁴⁵, prioriterar aktieägarnas intressen i sina beslut⁴⁶ eller antar en policyförklaring om företagets strategi för mänskliga rättigheter⁴⁷. De nya och kommande lagarna om tillbörlig aktsamhet varierar avsevärt inom unionen, trots medlemsstaternas avsikt att bygga vidare på befintliga internationella standarder (FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och OECD:s standarder för ansvarsfull företagsamhet), och

⁴¹ Det bör påpekas att EU, när det gäller åtgärder för företagsstyrning, redan har lagstiftat på grundval av samma rättsliga grund, t.ex. det första och det andra direktivet om aktieägares rättigheter.

⁴² Se t.ex. mål C 380/03 Tyskland mot parlamentet och rådet [2006] ECR I-11573, punkt 38 och den rättspraxis som det hänvisas till.

⁴³ Se fotnot 3. Bland EES-länderna har Norge antagit lagstiftning om tillbörlig aktsamhet.

⁴⁴ Österrike, Belgien, Danmark, Finland, Italien, Luxemburg, Nederländerna (när det gäller bredare lagstiftning om ansvarsfull företagsamhet). Kampanjer från det civila samhället till förmån för införande av lagstiftning om tillbörlig aktsamhet har inletts i Irland, Spanien och Sverige. I bilaga 8 till den konsekvensbedömning som åtföljer detta förslag finns en detaljerad översikt över medlemsstaternas/EES-ländernas lagar och initiativ.

⁴⁵ Frankrikes lag *Loi Pacte*.

⁴⁶ Till exempel Nederländerna.

⁴⁷ Se den tyska lagen *Sorgfaltspflichtengesetz*.

leder därmed till skilda krav. Vissa av medlemsstaterna har antagit, eller kommer sannolikt att anta, lagstiftning som är begränsad till särskilda hållbarhetsproblem i värdekedjorna⁴⁸. Det personliga tillämpningsområdet, de väsentliga kraven på tillbörlig aktsamhet, systemen för efterlevnadskontroll och företagsledarnas skyldigheter skiljer sig åt och kan göra det ännu mer i framtiden⁴⁹. Andra medlemsstater kan förväntas fatta beslut om att inte lagstifta på detta område. Medlemsstaternas olika krav skapar således en fragmentering på den inre marknaden. Denna fragmentering kommer sannolikt att öka med tiden.

Denna fragmentering riskerar även att leda till orättvisa konkurrensförhållanden för företagen på den inre marknaden. Företagen och deras företagsledare – i synnerhet de som har gränsöverskridande värdekedjor – måste redan anpassa sig till olika krav, och de kommer sannolikt att omfattas av ännu mer skilda krav beroende på var de har sitt säte. Detta skapar en snedvridning av konkurrensen. Dessutom kan vissa företag, beroende på hur de har byggt upp sin verksamhet på den inre marknaden, samtidigt omfattas av två eller fler olika nationella regelverk för hållbar företagsstyrning⁵⁰. Detta kan leda till överlappande krav, svårigheter att uppfylla kraven, brist på rättssäkerhet för företagen och även oförenliga parallella rättsliga krav. Omvänt kan det hända att vissa företag inte omfattas av något nationellt regelverk alls, av det enkla skälet att de enligt nationell lagstiftning inte har några relevanta kopplingar till jurisdiktionen för en medlemsstat som har infört regler för tillbörlig aktsamhet, och därmed har en fördel gentemot sina konkurrenter.

Lagförslaget har utformats för att förebygga och undanröja hinder för den fria rörligheten och snedvridningar av konkurrensen genom att harmonisera företagens krav på tillbörlig aktsamhet i sina egna verksamheter, dotterbolag och värdekedjor med tillhörande skyldigheter för företagsledarna. De kommer att leda till rättvisa konkurrensförhållanden där företag av liknande storlek och deras företagsledare omfattas av samma krav på att integrera åtgärder för hållbar företagsstyrning och tillbörlig aktsamhet i sina interna ledningssystem och därmed skydda intressena för företagets intressenter på ett liknande sätt. Harmoniserade villkor skulle gynna gränsöverskridande etableringar, inbegripet företagsverksamheter och investeringar, eftersom de skulle underlätta jämförelsen av företagens hållbarhetskrav och göra insatserna enklare och mindre kostsamma.

Artikel 50 i EUF-fördraget är *lex specialis* för åtgärder som antagits för att förverkliga etableringsfriheten. Bland de föreslagna åtgärderna omfattas de som gäller företagsstyrning av denna rättsliga grund, framför allt införandet av tillbörlig aktsamhet i företagens policyer, företagens planer för att säkerställa att affärsmodellen och företagsstrategin är förenliga med omställningen till en hållbar ekonomi och med begränsningen av den globala uppvärmningen till 1,5 °C i linje med Parisavtalet och tillhörande ersättningsåtgärder, samt bestämmelserna

⁴⁸ Till exempel omfattar den nederländska lag som det hänvisas till ovan föreskrifter om övergripande obligatorisk tillbörlig aktsamhet för farhågor gällande barnarbete i hela värdekedjan. I Österrike lade ett politiskt parti fram ett lagförslag om socialt ansvar gällande tvångsarbete och barnarbete i konfektionsindustrin.

⁴⁹ Den franska lagen *Loi relative au devoir de vigilance* och den tyska lagen *Sorgfaltspflichtengesetz* skiljer sig avsevärt när det gäller det personliga tillämpningsområdet, de väsentliga kraven och systemet för efterlevnadskontroll.

⁵⁰ Enligt den tyska lagen *Sorgfaltspflichtengesetz* kan varje företag med en filial och minst 3 000 anställda i Tyskland (1 000 från och med 2024) omfattas av lagen.

om företagsledarnas aktsamhetsplikt och deras skyldigheter när det gäller genomförande och översyn av tillbörlig aktsamhet.

För att ta itu med de hinder som beskrivs för den inre marknaden på ett heltäckande sätt kombineras artikel 50 i EUF-fördraget här med de allmänna bestämmelserna i artikel 114 i EUF-fördraget. I artikel 114 i EUF-fördraget föreskrivs att åtgärder ska antas för tillnärmningen av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera. Unionens lagstiftare får framför allt använda artikel 114 i EUF-fördraget om skillnaderna mellan de nationella bestämmelserna hindrar de grundläggande rättigheterna eller skapar snedvridningar av konkurrensen och därmed har en direkt inverkan på den inre marknads funktion.

Som anges ovan har skillnaderna mellan de nationella bestämmelserna för hållbar företagsstyrning och skyldigheterna i fråga om tillbörlig aktsamhet en direkt inverkan på den inre marknads funktion, och inverkan förväntas öka i framtiden. Vid sidan av de frågor som regleras genom artikel 50 i EUF-fördraget gäller denna lag även andra områden av den inre marknads upprättande och funktion. Om unionslagstiftaren inte vidtar några åtgärder skulle tillverkningen av och rörligheten för varor och tjänster snedvridas till förmån för jurisdiktioner utan system för tillbörlig aktsamhet eller med mindre krävande system, eller företag som etablerats i sådana jurisdiktioner, vilket skulle påverka flödet av varor och tjänster avsevärt. Dessutom kommer företag som tillhandahåller varor eller tjänster, framför allt små och medelstora företag, att tvingas hantera olika regler och förväntningar från kunder i olika medlemsstater. Till exempel skulle lagstiftningen i en medlemsstat kunna kräva att leverantören utför tredjepartsrevisioner, samtidigt som en annan medlemsstat kräver att samma leverantör deltar i erkända industrisystem och initiativ med flera aktörer. En medlemsstat kan kräva att företaget iakttar tillbörlig aktsamhet i alla etablerade affärsrelationer, medan den andra medlemsstaten endast ställer krav på direkta leverantörer. Detta skulle leda till ett mångfaldigande av olika delvis oförenliga krav och snedvrida det fria flödet av varor och tjänster i unionen.

Dessa snedvridningar och konsekvenser skulle sannolikt bli allvarigare med tiden, eftersom fler och fler medlemsstater kommer att anta olika nationella lagar, eller till och med leda till en kapplöpning mot botten i den kommande lagstiftningen om tillbörlig aktsamhet.

Snedvridningar är även relevanta för skadeståndsansvaret i händelse av skada som orsakats i ett företags värdekedja. Vissa nationella regelverk för tillbörlig aktsamhet omfattar ett uttryckligt system för skadeståndsansvar vid underlåtenhet att iaktta tillbörlig aktsamhet, medan andra uttryckligen utesluter ett särskilt system för skadeståndsansvar⁵¹. Flera företag har ställts inför domstol för att ha orsakat eller underlåtit att förebygga negativa konsekvenser på nivån för sina dotterbolag eller värdekedjor. Sådana mål avgörs idag på grundval av olika bestämmelser. I avsaknad av gemensamma bestämmelser kan de varierande nationella systemen för skadeståndsansvar leda till olika resultat beroende på om kontrollen bygger på egenansvar (när det gäller dotterbolag) eller om en faktisk kontroll görs (antingen genom

⁵¹ Den franska lagen *Loi relative au devoir de vigilance* omfattar en bestämmelse om skadeståndsansvar. I den tyska lagen *Sorgfaltspflichtengesetz* klargörs att en överträdelse av en skyldighet enligt lagen inte ger upphov till något skadeståndsansvar, samtidigt som de allmänna ansvarsbestämmelserna förblir opåverkade. Dessutom är de nationella lagstiftningarna om skadeståndsansvar inte harmoniserade.

direkta avtal eller, om kontrollen kan utövas av företaget, genom ett kaskadsystem eller andra hävstångseffekter vid indirekta affärsförbindelser). Denna fragmentering skulle leda till snedvridningar av konkurrensen på den inre marknaden, eftersom ett företag i en medlemsstat skulle vara föremål för skadeståndskrav på grund av skada som orsakats i dess värdekedja, medan ett företag med samma värdekedja skulle vara undantaget från denna finansiella risk och renommérisk på grund av skilda nationella bestämmelser.

Det föreslagna systemet för skadeståndsansvar skulle klargöra vilka bestämmelser som är tillämpliga om skada uppstår i ett företags egna verksamheter, på nivån för dess dotterbolag och på nivån för direkta och indirekta affärsförbindelser i värdekedjan. Dessutom syftar den föreslagna bestämmelsen om tillämplig lagstiftning till att säkerställa tillämpningen av de harmoniserade reglerna, däribland om skadeståndsansvar, även om den lagstiftning som är tillämplig på ett sådant krav inte är en medlemsstats lagstiftning. Det kommer därför att vara väsentligt att säkerställa nödvändiga rättvisa konkurrensvillkor.

Subsidiaritetsprincipen

För det första kommer medlemsstaternas lagstiftning på området i sig sannolikt inte att vara tillräcklig och ändamålsenlig. När det gäller specifika gränsöverskridande problem, däribland föroreningar, klimatförändring, biologisk mångfald etc., kommer enskilda insatser att motverkas om andra medlemsstater inte agerar. Internationella åtaganden som målen i Parisavtalet om klimatförändringar inom ramen för UNFCCC⁵², konventionen om biologisk mångfald och andra multilaterala miljöavtal kommer sannolikt inte att kunna fullgöras av enskilda medlemsstater på egen hand. Dessutom har de risker som följer av de negativa konsekvenserna för mänskliga rättigheter och miljö i företagens värdekedjor ofta en gränsöverskridande effekt (t.ex. föroreningar, internationella leverans- och värdekedjor).

För det andra är många av företagen verksamma över hela EU eller hela världen. Värdekedjorna utökas till andra medlemsstater och allt oftare även till tredjeländer. Institutionella investerare som investerar över gränserna äger en stor del (38 %⁵³) av de stora europeiska börsnoterade företagens sammanlagda börsvärde, vilket innebär att många företag har ett gränsöverskridande ägande och att deras verksamhet påverkas av föreskrifter i vissa länder eller en brist på åtgärder i andra. Detta är ett av skälen till att föregångsföretag ofta är tveksamma till att vidta ytterligare åtgärder för att hantera hållbarhetsfrågor, inbegripet de som förekommer i dagens värdekedjor⁵⁴, och att eftersträva rättvisa konkurrensförhållanden över gränserna.

För det tredje behöver företag som är verksamma både på och utanför den inre marknaden rättssäkerhet och rättvisa konkurrensvillkor för att kunna växa på ett hållbart sätt. Vissa medlemsstater har nyligen infört lagstiftning om tillbörlig aktsamhet⁵⁵, medan andra

⁵² Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar

⁵³ Denna siffra har hämtats från konsekvensbedömningen av det andra direktivet om aktieägares rättigheter.

⁵⁴ T.ex. har livsmedelsföretaget Danone nyligen tvingats att sänka investerarnas kostnader på grund av bristande kortsiktig lönsamhet, se artikeln *Can Anglo-Saxon activist investors whip Danone into shape?*, tillgänglig på <https://www.economist.com/business/2021/02/20/can-anglo-saxon-activist-investors-whip-danone-into-shape>.

⁵⁵ Se fotnot 3.

förbereder lagstiftning eller överväger åtgärder⁵⁶. Medlemsstaternas befintliga regler och de regler som håller på att utarbetas har lett till, och kommer att leda till, olika krav som riskerar att bli ineffektiva och leda till orättvisa konkurrensvillkor. Den varierande lagstiftningen om tillbörlig aktsamhet har betydande indirekta effekter på de leverantörer som levererar till olika företag som omfattas av olika lagstiftningar, eftersom skyldigheterna i praktiken omvandlas till avtalsklausuler. Om medlemsstaternas krav på tillbörlig aktsamhet är väsentligt olika uppstår en rättslig osäkerhet, en fragmentering av den inre marknaden samt ytterligare kostnader och svårigheter för företag och investerare som är verksamma över gränserna, såväl som för andra intressenter. Insatser på EU-nivå kan bidra till att undvika detta och har därmed ett mervärde.

Slutligen kan EU-insatser, jämfört med enskilda insatser av medlemsstaterna, säkerställa en stark europeisk röst i den politiska utvecklingen på global nivå⁵⁷.

Proportionalitetsprincipen

Företagens börda i fråga om efterlevnadskostnader har anpassats till deras storlek, deras tillgängliga resurser och deras riskprofil. Företagen kommer endast att behöva vidta lämpliga åtgärder som står i proportion till graden av allvar och sannolikheten för negativa konsekvenser och som i rimlig utsträckning är tillgängliga för företaget med hänsyn till omständigheterna i det specifika fallet, inbegripet egenskaperna hos den ekonomiska sektorn och den specifika affärsförbindelsen och deras inflytande på företaget samt behovet att säkerställa åtgärdernas prioritering. För detta ändamål har det faktiska och personliga tillämpningsområdet och bestämmelserna om efterlevnadskontroll begränsats, vilket förklaras mer ingående nedan.

Vad gäller det ”personliga tillämpningsområdet” för skyldigheterna i fråga om tillbörlig aktsamhet (dvs. vilka företagskategorier som omfattas) är små och medelstora företag och mikroföretag, vilka tillsammans utgör omkring 99 % av alla företag i unionen, undantagna från skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet. För denna kategori av företag skulle den ekonomiska och administrativa bördan av att inrätta och genomföra ett förfarande för tillbörlig aktsamhet vara relativt stor. I de flesta fall saknar företagen en befintlig mekanism för tillbörlig aktsamhet, nödvändig spetskunskap och specialutbildad personal, vilket innebär att kostnaden för att tillämpa tillbörlig aktsamhet skulle bli oproportionerligt stor. De kommer emellertid att drabbas av vissa av kostnaderna och en viss del av bördan genom sina affärsförbindelser, eftersom de stora företagen förväntas föra över kraven på sina leverantörer. Följaktligen kommer stödåtgärder att vara nödvändiga för att hjälpa små och medelstora företag att bygga upp sin operativa och finansiella kapacitet. Företag som har små och medelstora företag som affärspartner måste också hjälpa dem att uppfylla kraven på tillbörlig aktsamhet om sådana krav skulle äventyra företagens lönsamhet. Dessutom omfattar den

⁵⁶ Se fotnot 44.

⁵⁷ Under 2014 beslutade FN:s råd för mänskliga rättigheter att inrätta en öppen mellanstatlig arbetsgrupp (OEIGWG) för transnationella företag och andra affärsföretag med avseende på mänskliga rättigheter. Arbetsgruppens uppdrag ska vara att utarbeta ett internationellt rättsligt bindande instrument (LBI) för att reglera transnationella företags och andra affärsföretags verksamheter i internationell människorättslagstiftning. Under 2021 offentliggjorde OEIGWG ett tredje reviderat utkast till ett rättsligt bindande instrument om affärsverksamhet och mänskliga rättigheter, vilket omfattade åtgärder för tillbörlig aktsamhet och företagsansvar för kränkningar av de mänskliga rättigheterna.

finansiella sektorns värdekedja inte små och medelstora företag som tar emot lån, kredit, finansiering, försäkring eller återförsäkring. Samtidigt kommer de enskilda små och medelstora företagens exponering för negativa hållbarhetskonsekvenser i regel att vara lägre än de större företagens exponering. Därför kommer mycket stora företag⁵⁸ att omfattas av hela skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet, delvis eftersom många av dem redan har infört vissa processer t.ex. på grund av rapporteringsskyldigheter. Framför allt kommer det valda omsättningskriteriet att filtrera dem som har störst inverkan på unionens ekonomi. I detta direktiv fastställs dessutom åtgärder för att begränsa de stora företagens överföring av bördan till de mindre leverantörerna i värdekedjan och för att införa rättvisa, rimliga, icke-diskriminerande och proportionerliga krav gentemot små och medelstora företag.

När det gäller företag med lägre omsättning och färre anställda⁵⁹ är skyldigheten att tillämpa tillbörlig aktsamhet begränsad till de företag som är verksamma i sektorer med särskilt stor påverkan som samtidigt omfattas av befintlig sektorsspecifik vägledning av OECD⁶⁰. Trots att OECD:s vägledning omfattar den finansiella sektorn ingår den inte bland sektorerna med stor påverkan på grund av sina särdrag. Syftet med denna begränsning är att skapa en balans mellan intresset att uppnå direktivets mål och intresset att minimera företagens ekonomiska och administrativa bördor. Skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet för dessa företag kommer att förenklas eftersom de endast skulle behöva fokusera på allvarliga negativa konsekvenser som är relevanta för deras sektor. Dessutom kommer skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet inte att gälla för dem förrän två år efter utgången av införlivandeperioden för detta direktiv, vilket gör att företagen har tid att inrätta de nödvändiga processerna och förfarandena och dra nytta av industriellt samarbete, teknisk utveckling, standarder etc. som sannolikt kommer att påskyndas av det tidigare genomförandedatumet för större företag.

I den mån detta direktiv även omfattar tredjelandsföretag används olika kriterier för att fastställa tillämpningsområdet för företag inom och utanför EU, vilket säkerställer att det inte är större sannolikhet att tredjelandsföretag omfattas av tillämpningsområdet. För dem används ett tröskelvärde för nettoomsättningen (150 miljoner euro för grupp 1 och 40 miljoner euro för grupp 2), men all denna omsättning måste genereras i unionen. EU-företag måste i sin tur ha en nettoomsättning på 150 miljoner euro som genereras över hela världen och dessutom uppfylla ett kriterium för antalet anställda (minst 500 anställda i grupp 1 och minst 250 anställda i grupp 2). Dessa skillnader mellan kriterierna är motiverade av följande skäl:

- Kriteriet för tredjelandsföretagens omsättning i EU skapar en koppling till unionen. Att endast använda omsättning som genereras inom unionen är motiverat, eftersom ett sådant tröskelvärde, med lämplig kalibrering, skapar ett territoriellt samband mellan tredjelandsföretagen och unionen på grund av de effekter som företagens

⁵⁸ Stora aktiebolag med fler än 500 anställda och en nettoomsättning på mer än 150 miljoner euro.

⁵⁹ Stora aktiebolag med fler än 250 anställda och en nettoomsättning på mer än 40 miljoner euro, men som samtidigt inte överskrider de båda tröskelvärdena på 500 anställda och nettoomsättning på mer än 150 miljoner euro, såväl som tredjelandsföretag med jämförbar juridisk form och med en omsättning i EU på mellan 40 och 150 miljoner euro.

⁶⁰ OECD utvecklade sådan sektorsspecifik vägledning för att främja den effektiva efterlevnaden av OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Se förteckningen över dokument med sektorsspecifik vägledning på: <http://mneguidelines.oecd.org/sectors/>.

verksamhet kan ha på den inre marknaden, vilket är tillräckligt för att unionens lagstiftning ska tillämpas på tredjelandföretag.

- Dessutom har metoderna för beräkning av nettoomsättningen för företag utanför EU redan fastställts i direktivet om landsspecifik rapportering (som är en ändring av redovisningsdirektivet), samtidigt som det inte finns någon metod för att beräkna antalet anställda hos tredjelandföretag. Erfarenheterna av den franska lagstiftningen om tillbörlig aktsamhet har visat att det är svårt att beräkna antalet anställda (i hela världen) om det inte finns någon gemensam definition av vad en anställd är⁶¹, vilket försvårar identifieringen av vilka tredjelandföretag som omfattas av tillämpningsområdet och hindrar en effektiv tillämpning av reglerna.
- Användningen av båda kriterierna för antalet anställda och omsättning för EU-företag skulle säkerställa en bättre överensstämmelse med förslaget till ett direktiv om företagens hållbarhetsrapportering, vilket bör användas för rapporteringen av åtgärder och policyer för tillbörlig aktsamhet för EU-företag.
- Enligt kommissionens beräkningar kommer direktivet att omfatta omkring 13 000 EU-företag⁶², men endast omkring 4 000 tredjelandföretag⁶³. Det faktum att EU-företag endast kommer att omfattas om de även uppnår tröskelvärden för antalet anställda kommer sannolikt inte att ändra konkurrensvillkoren på den inre marknaden: de två storlekskriterier som är tillämpliga på EU-företag kommer, även om de är kumulativa, att leda till att relativt sett mindre företag fortfarande omfattas jämfört med företag utanför EU, eftersom hänsyn måste tas till hela företagets globala nettoomsättning i deras fall.

Slutligen har stora tredjelandföretag med hög omsättning i unionen kapacitet att genomföra tillbörlig aktsamhet och kommer även att dra nytta av fördelarna med tillbörlig aktsamhet i sina verksamheter på andra platser. I alla andra avseenden omfattas tredjelandföretag av reglerna för tillbörlig aktsamhet på samma sätt som deras motsvarigheter i EU (till exempel när det gäller det system som är tillämpligt för företag som är verksamma i sektorer med hög påverkan och den identiska infasningsperioden för dessa företag). Harmoniseringen av företagsledningarnas förpliktelser är begränsad till EU-företag, och tredjelandföretagen kommer därför att ha mer begränsade skyldigheter.

Det ”faktiska tillämpningsområdet” är främst inriktat på och uppbyggt kring företagens skyldighet att iakttä tillbörlig aktsamhet och omfattar de mänskliga rättigheter och de negativa miljökonsekvenser som tydligt kan definieras i utvalda internationella konventioner. De förpliktelser som föreslås för företagsledare säkerställer en nära koppling till skyldigheten att iakttä tillbörlig aktsamhet och är därmed nödvändiga för att åtgärderna för tillbörlig aktsamhet ska vara effektiva. Företagsledningarnas förpliktelser omfattar även ett klagande om hur företagsledningarna förväntas uppfylla aktsamhetskravet att agera i företagets bästa intresse.

⁶¹ För unionens del, se till exempel artikel 5 i kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2003/361/EG) (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁶² I grupp 1: 9 400 företag, i grupp 2: 3 400 företag.

⁶³ I grupp 1: 2 600 företag, i grupp 2: 1 400 företag. Den metod som används för att beräkna antalet tredjelandföretag förklaras i det medföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar.

En effektiv tillämpning av skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet är avgörande för att uppnå målen med initiativet. Detta direktiv kommer att föreskriva en kombination av sanktioner och skadeståndsansvar.

När det gäller privat tillämpning genom skadeståndsansvar används olika tillvägagångssätt för företagets egen verksamhet och dess dotterbolag å ena sidan och för dess affärsförbindelser å den andra. Framför allt gäller skadeståndsansvaret endast etablerade affärsförbindelser med vilka företaget förväntas ha en långvarig relation, mot bakgrund av dess intensitet eller varaktighet, och som inte utgör en försumbar eller underordnad del av företagets värdekedja. Företaget bör inte vara ansvarigt för att ha underlåtit att förebygga eller undanröja skada på nivån för indirekta affärsförbindelser om det har använt avtalsgarantier med sina leverantörer och infört åtgärder för att kontrollera efterlevnaden av dem, såvida det inte var orimligt, med hänsyn till de aktuella omständigheterna, att förvänta sig att den åtgärd som faktiskt vidtagits, däribland vad gäller kontrollen av efterlevnaden, skulle vara tillräcklig för att förebygga, begränsa, eliminera eller minimera den negativa konsekvensens utsträckning. Vid bedömningen av förekomsten och omfattningen av skadeståndsansvar ska vederbörlig hänsyn dessutom tas till företagets ansträngningar, i den mån de har ett direkt samband med skadan i fråga, att uppfylla villkoren för varje korrigeringsåtgärd som ålagts av en tillsynsmyndighet, varje investering som gjorts och varje riktat stöd som tillhandahållits, såväl som varje samarbete med andra företag för att hantera de negativa konsekvenserna i företagets värdekedja.

Denna strategi för skadeståndsansvaret kommer även att begränsa risken för långdragna rättstvister.

Åtgärderna i samband med den offentliga övervakningen av skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet går inte längre än vad som är nödvändigt. I direktivet klargörs att varje sanktionsåtgärd som införs på grund av bristande efterlevnad av skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet ska vara proportionerlig. Om de offentliga myndigheter som utreder företagets efterlevnad av detta direktiv konstaterar att det finns brister bör de först bevilja företaget en rimlig tidsperiod för att vidta korrigerande åtgärder. Direktivet omfattar ett begränsat antal sanktioner som bör vara tillämpliga i alla medlemsstater, men medlemsstaterna måste själva säkerställa ett proportionerligt tillsynsförfarande i enlighet med nationell lagstiftning. Om ekonomiska sanktioner utfärdas ska de vara baserade på företagets omsättning för att säkerställa en proportionerlig nivå.

Detta direktiv medför dessutom inte några onödiga kostnader för unionen, nationella regeringar eller regionala och lokala myndigheter. Medlemsstaterna ska själva organisera kontrollen av efterlevnaden av direktivet. Övervakningen kan utföras av befintliga myndigheter. För att minska kostnaderna (till exempel för övervakning av tredjelandsföretag som är verksamma i olika medlemsstater) och förbättra övervakning, samordning, utredning och informationsutbyte kommer kommissionen att inrätta ett europeiskt nätverk för tillsynsmyndigheter.

Detta direktiv skapar utrymme för samarbete mellan företagen, användning av industrisystem och genomförande av flerpartsinitiativ för att minska företagens kostnad för att uppfylla kraven i direktivet.

Val av instrument

Det föreslagna instrumentet är ett direktiv, eftersom artikel 50 i EUF-fördraget är den rättsliga grunden för bolagsrätt när det gäller skyddet av bolagsmäns och tredje mans intressen i syfte att göra skyddet likvärdigt över hela unionen. Enligt artikel 50 i EUF-fördraget ska Europaparlamentet och rådet agera genom att utfärda direktiv.

Kommissionen ska anta delegerade akter för att fastställa kriterierna för tredjelandsföretagens rapportering av tillbörlig aktsamhet.

För att ge företagen och medlemsstaternas myndigheter stöd om hur företagen bör fullgöra sin skyldighet att iakttä tillbörlig aktsamhet får kommissionen utfärda riktlinjer, vid behov i samråd med relevanta europeiska och internationella organ med sakkunskap om genomförandet av tillbörlig aktsamhet. Riktlinjer får även användas för att utarbeta icke-bindande standardavtalsklausuler som företagen kan använda när de för över skyldigheten till andra aktörer i sin värdekedja.

Kommissionen får även införa andra stödåtgärder som bygger på befintliga EU-insatser och verktyg för att stödja genomförandet av tillbörlig aktsamhet inom unionen och i tredjeländer, däribland att underlätta gemensamma initiativ för att hjälpa företagen att fullgöra sina skyldigheter och stödja små och medelstora företag som påverkas av direktivet på andra sätt. Detta kan kompletteras med EU-instrument för utvecklingssamarbete för att hjälpa myndigheter i tredjeländer och ekonomiska aktörer i tidigare led att hantera negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljön i sina verksamheter och affärsrelationer i tidigare led.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

Samråd med berörda parter

I enlighet med riktlinjerna för bättre lagstiftning har flera samråd genomförts.

- Den inledande konsekvensbedömningen (färdplanen), vilken resulterade i 114 svar med synpunkter.
- Det öppna offentliga samrådet⁶⁴, som ledde till 473 461 svar och 122 785 underskrifter från medborgare, varav den stora majoriteten lämnades genom kampanjer med förifyllda enkäter, samt 149 ståndpunktsdokument.
- Ett särskilt samråd med arbetsmarknadens parter.
- Ett antal workshoppar och möten med olika intressenter, t.ex. möten i den informella expertgruppen om bolagsrätt, som främst består av forskare inom bolagsrätt (ICLEG), och möten med medlemsstaternas företrädare i expertgruppen om bolagsrätt (CLEG).
- Konferenser och möten med näringslivsorganisationer, enskilda företag, däribland företrädare för små och medelstora företag, civilsamhället, inbegripet icke-statliga och ideella organisationer samt olika internationella organisationer, däribland OECD.

Sammantaget visade samråden att det i allmänhet finns en bred samsyn bland intressenterna när det gäller behovet av en rättslig ram för tillbörlig aktsamhet inom EU⁶⁵. Framför allt

⁶⁴ En sammanfattning av det öppna offentliga samrådet för initiativet om hållbar företagsstyrning finns på https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12548-Sustainable-corporate-governance/public-consultation_sv.

efterfrågade en stor majoritet av de stora företagen en bättre harmonisering på området för tillbörlig aktsamhet för att öka rättssäkerheten och skapa rättvisa konkurrensförhållanden. Medborgarna och civilsamhällets organisationer uppfattade den nuvarande rättsliga ramen som ineffektiv när det gäller att säkerställa företagens ansvarsskyldighet i fråga om negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljön.

En stor majoritet av de svarande i det öppna offentliga samrådet, däribland de flesta av de medverkande medlemsstaterna, förespråkade en övergripande strategi för tillbörlig aktsamhet framför en sektorsspecifik eller tematisk strategi⁶⁶. Flera av företagen befarade att de riskerade att drabbas av konkurrensnackdelar gentemot tredjelandsföretag som inte har samma skyldigheter. Följaktligen var de flesta av svarandena överens om att reglerna för tillbörlig aktsamhet även bör gälla tredjelandsföretag som inte är etablerade i unionen men som bedriver verksamhet av en viss omfattning inom EU⁶⁷.

När det gäller en verkställighetsmekanism för den obligatoriska skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet uppgav en majoritet av alla intressentgrupper som svarade på det öppna offentliga samrådet att övervakning av behöriga nationella myndigheter genom en mekanism för samarbete/samordning på EU-nivå är det lämpligaste alternativet⁶⁸.

En majoritet av de svarande i alla intressentgrupper ansåg att bindande regler med fastställda mål var det alternativ som skulle medföra de högsta kostnaderna, men även de största fördelarna. Även om de flesta av svarandena insåg de positiva effekterna på tredjeländer var en del av dem oroliga för att reglerna för tillbörlig aktsamhet kan ha en negativ inverkan om företag som investerar i tredjeländer med otillfredsställande mänskliga rättigheter, däribland sociala och arbetsrelaterade rättigheter, och miljöskydd skulle vara tvungna att dra sig tillbaka från dessa länder.

Detaljerad information om samrådsstrategin och slutsatserna av samråden med berörda parter finns i bilaga 2 till rapporten om konsekvensbedömningen.

Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden

Som stöd till analysen av de olika alternativen ingick kommissionen stöдавtal med externa experter om en undersökning av reglerna för tillbörlig aktsamhet i leveranskedjan⁶⁹ och en

⁶⁵ I det öppna offentliga samrådet uppgav till exempel 95,9 % av de icke-statliga organisationerna, 68,4 % av företagen (75,5 % av de stora företagen, 58,7 % av de små och medelstora företagen) och 59,6 % av näringslivsorganisationerna att insatser behövs.

⁶⁶ Medan 97,2 % av de icke-statliga organisationerna föredrog en övergripande strategi var motsvarande siffra 86,8 % bland företagen, däribland 81,8 % bland de små och medelstora företagen, och 85,3 % bland näringslivsorganisationerna. Detta gäller även för medlemsstaternas företrädare.

⁶⁷ Av alla svarande höll 97 % med om detta påstående (96,1 % av de icke-statliga organisationerna, 96,5 % av näringslivsorganisationerna och 93,8 % av företagen, däribland 86,4 % av de små och medelstora företagen). Alla företrädare för medlemsstaterna höll också med om detta påstående.

⁶⁸ Detta följdes av alternativet med ett rättsligt verkställighetsförfarande med ansvarsskyldighet (49 %) och övervakning av behöriga nationella myndigheter på grundval av klagomål om bristande efterlevnad med verkningsfulla sanktioner (44 %).

⁶⁹ Se hänvisningen i fotnot 8.

undersökning av företagsledningens förpliktelser när det gäller hållbar företagsstyrning⁷⁰. Experterna arbetade i nära samarbete med kommissionen under undersökningens olika faser.

Vid sidan av dessa stödundersökningar identifierades ytterligare expertis genom litteraturforskning och genom svaren från samrådet med berörda parter.

Förutom de ovannämnda stödundersökningarna, mötena i expertgrupperna och samråden med berörda parter ägnade kommissionen stor uppmärksamhet åt Europaparlamentets relevanta resolution och rådets slutsatser. Europaparlamentets resolution av den 10 mars 2021 innehöll rekommendationer till kommissionen angående företagets tillbörliga aktsamhet och ansvarsskyldighet tillsammans med en uppmaning till kommissionen att föreslå EU-regler för en övergripande skyldighet avseende tillbörlig aktsamhet. I rådets slutsatser om mänskliga rättigheter och anständigt arbete i globala leveranskedjor av den 1 december 2020 uppmanades kommissionen att lägga fram ett förslag till en EU-rättslig ram för hållbar företagsstyrning som inbegriper sektorsöverskridande skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet längs företagets globala värdekedjor.

Konsekvensbedömning

Analysen i konsekvensbedömningen omfattade en övergripande genomgång av de problem som kan uppstå till följd av behovet att förstärka hållbarheten i företagets system för styrning och förvaltning med två dimensioner: 1) intressenternas intressen och de intressentrelaterade (hållbarhets-)riskerna för företagen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i företagets riskhanteringssystem och beslut, 2) företagen begränsar inte sina negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljön i tillräcklig utsträckning, och de har inte infört lämpliga system och åtgärder för styrning och förvaltning för att minska deras skadliga konsekvenser.

Efter att ha övervägt ett antal politiska alternativ, främst inom områdena för företagets skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet och företagsledningens förpliktelser, föreslogs i konsekvensbedömningen ett paket med politiska åtgärder i tre delar: företagets tillbörliga aktsamhet, företagsledningens förpliktelser och ersättningen, vilka kompletterar varandra.

Ett utkast till konsekvensbedömningen lämnades till kommissionens nämnd för lagstiftningskontroll den 9 april 2021. Efter ett negativt yttrande från nämnden lämnades en omarbetad konsekvensbedömning in till nämnden för ett andra yttrande den 8 november 2021. Nämnden noterade den omfattande omarbetningen av rapporten som svar på det första yttrandet, men utfärdade ändå ett andra negativt yttrande den 26 november 2021⁷¹, i vilket nämnden underströk behovet av politiska riktlinjer för om, och under vilka omständigheter, initiativet om hållbar företagsstyrning skulle kunna gå vidare. Nämnden vidhöll sitt negativa yttrande eftersom den ansåg att konsekvensbedömningen inte 1) motsvarade problembeskrivningen och på ett övertygande sätt visade att EU-företagen, särskilt de små och medelstora företagen, inte redan tog tillräcklig hänsyn till hållbarhetsaspekter eller inte hade tillräckliga incitament att göra det, 2) innehöll en beskrivning av alla politiska alternativ

⁷⁰ Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för rättsliga frågor och konsumentfrågor, *Study on directors' duties and sustainable corporate governance: final report*, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/472901>.

⁷¹ SEC(2022)95

och en identifiering eller fullständig bedömning av de viktigaste alternativen, 3) omfattade en komplett, balanserad och neutral bedömning av konsekvenserna och återspeglade osäkerheten i samband med förverkligandet av fördelarna, och 4) innehöll en beskrivning av det rekommenderade alternativets proportionalitet.

Som svar på kommentarerna i nämndens andra negativa yttrande kompletteras därför konsekvensbedömningen av ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar om uppföljningen av nämndens yttrande med ytterligare klargöranden och bevis på de områden där nämnden hade lämnat specifika förslag på förbättringar.

Enligt kommissionens regler för bättre lagstiftning krävs ett positivt yttrande från nämnden för lagstiftningskontroll innan ett ärende kan gå vidare till antagningsfasen. Vice ordföranden med ansvar för kontakter mellan institutionerna och framtidsfrågor kan emellertid godkänna en fortsättning av förberedelserna av ett initiativ som har varit föremål för ett andra negativt yttrande av nämnden för lagstiftningskontroll. Det är viktigt att framhålla att nämndens yttranden är en bedömning av kvaliteten på konsekvensbedömningen och inte en bedömning av det relaterade lagstiftningsförslaget.

Mot bakgrund av överenskommelsen med vice ordföranden med ansvar för kontakter mellan institutionerna och framtidsfrågor anser kommissionen att det är lämpligt att gå vidare med initiativet av följande skäl:

- Initiativet har stor *politisk betydelse* för kommissionens politiska prioriteringar för ”en ekonomi för människor”, även inom ramen för paketet för hållbar finansiering och den europeiska gröna given.
- Det finns ett *brådskande behov av åtgärder* för tillbörlig aktsamhet i värdekedjan för att bidra till omställningen mot ett hållbart samhälle och behovet att hantera risken för en ökande fragmentering på den inre marknaden.
- De *ytterligare klargöranden och bevis* som lämnats har på ett tillfredsställande sätt åtgärdat de brister i konsekvensbedömningen som konstaterades av nämnden för lagstiftningskontroll, och hänsyn har tagits till dem i det antagna lagförslaget.

När det gäller initiativets väsentliga och brådskande karaktär har kommissionen även beaktat att initiativet ingår i Europaparlamentets, rådets och kommissionens gemensamma politiska prioriteringar för 2022.

Efter en noggrann analys av nämndens synpunkter, och med beaktande av de ytterligare klargöranden och bevis som har lämnats, anser kommissionen att förslaget, som har genomgått en betydande omarbetning jämfört med det paket med politiska alternativ som lämnades i konsekvensbedömningen, kan gå vidare mot det övergripande målet att utnyttja den inre marknads potential att på ett bättre sätt bidra till omställningen till en hållbar ekonomi och att främja ett långsiktigt hållbart och ansvarsfullt agerande från företagets sida. Direktivet är mer fokuserat och målinriktat jämfört med det rekommenderade alternativ som beskrivs i utkastet till konsekvensbedömning. Kärnan i direktivet är skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet, samtidigt som företagsledarnas förpliktelser begränsas avsevärt genom att de kopplas till skyldigheten att iaktta tillbörlig aktsamhet. Dessutom har omfattningen av skyldigheten avseende tillbörlig aktsamhet anpassats. En detaljerad beskrivning av de anpassningar som gjorts av konsekvensbedömningens paket med rekommenderade alternativ finns i det medföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar, där uppföljningen av yttrandet från nämnden för lagstiftningskontroll presenteras tillsammans med ytterligare information.

Kortfattat har det ”personliga tillämpningsområdet”, dvs. vilka företagskategorier som omfattas, begränsats avsevärt efter de överväganden som gjorts till följd av nämndens

synpunkter på problembeskrivningen, i synnerhet när det gäller små och medelstora företag, och det rekommenderade alternativets proportionalitet. Mer konkret har små och medelstora företag helt och hållet undantagits från tillämpningsområdet, och omfattningen av sektorer med hög påverkan har ändrats så att endast företag med fler än 250 anställda och en global nettoomsättning på minst 40 miljoner euro ingår (medan stora företag som samtidigt överskrider tröskelvärdena på 500 anställda och en global nettoomsättning på minst 150 miljoner euro ingår i tillämpningsområdet oavsett vilken sektor de tillhör). Sektorena med hög påverkan identifieras direkt i texten, vilket även speglar nämndens kommentarer när det gäller lagstiftningstekniken. Definitionen av sektorer med hög påverkan har varit begränsad till sektorer med hög risk för negativa konsekvenser och för vilka OECD har utfärdat vägledning. För midcap-bolag i sektorer med hög påverkan kommer reglerna att börja tillämpas efter en övergångsperiod på två år för att möjliggöra en längre anpassningsperiod. Dessutom är skyldigheterna avseende tillbörlig aktsamhet för dessa företag begränsad till allvarliga konsekvenser som är relevanta för deras sektor.

För att uppnå initiativets mål på ett effektivt sätt har förslagets tillämpningsområde utökats till företag från tredjeländer. Detta omfattar bara tredjelandsföretag som har en direkt koppling till unionsmarknaden och som uppfyller liknande tröskelvärden för omsättningen som EU-företagen men inom unionsmarknaden. De kommer dessutom att omfattas av samma skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet som de respektive EU-företagen.

I direktivet anges även att ett tillgängligt och praktiskt stöd måste erbjudas till företagen, i synnerhet de små och medelstora företagen i värdekedjan, för att förbereda dem för skyldigheterna (eller de krav som kan överföras till dem indirekt). Detta skulle kunna omfatta praktisk vägledning och stödverktyg som hjälplinjer, databaser och utbildningar, eller inrättandet av en observationsgrupp för att hjälpa företagen med genomförandet av direktivet. Dessutom omfattar översynsklausulen en uttrycklig hänvisning till direktivets personliga tillämpningsområde (dvs. de företagskategorier som ingår), vilket bör granskas mot bakgrund av de praktiska erfarenheterna av lagstiftningens tillämpning. Andra begränsningsåtgärder för att minska de indirekta konsekvenserna för små och medelstora företag ingår i företagets skyldigheter inom ramen för detta direktiv.

När det gäller det faktiska tillämpningsområdet (dvs. vad som omfattas) har ett övergripande instrument som omfattar konsekvenserna för de mänskliga rättigheterna och miljön bibehållits. Detta återspeglar den breda enigheten bland de berörda aktörerna att en sektorsövergripande ram är nödvändig för att hantera de identifierade problemen.

Nämnden påpekade även att konsekvensbedömningen inte är tillräckligt tydlig när det gäller behovet att reglera företagsledarnas förpliktelser utöver kraven på tillbörlig aktsamhet. Kommissionen beslutade därför att hantera denna fråga genom att avvika från paketet med rekommenderade alternativ i konsekvensbedömningen och fokusera på företagsledarnas förpliktelser, även mot bakgrund av befintliga internationella standarderna⁷² för tillbörlig aktsamhet och aktsamhetskrav. Detta omfattar företagsledarnas förpliktelser när det gäller inrättandet och översynen av genomförandet av företagets processer och åtgärder för tillbörlig aktsamhet, införandet av en uppförandekod för detta ändamål och integreringen av

⁷² Se fotnot 6.

tillbörlig aktsamhet i företagets strategi. För att återspegla företagsledarnas roll fullt ut mot bakgrund av företagets skyldighet att iaktta tillbörlig aktsamhet har företagsledarnas allmänna aktsamhetskrav, vilket ingår i samtliga medlemsstaters bolagsrätt, också klargjorts genom föreskriften att företagsledarna, när de fullgör sin plikt att agera i företagets bästa intresse, bör ta hänsyn till hållbarhetsaspekterna i förslaget till ett direktiv om företagets hållbarhetsrapportering, inbegripet, i tillämpliga fall, mänskliga rättigheter, klimatförändringar och miljökonsekvenser på kort, medellång och lång sikt. De mer långtgående och specifika förpliktelser för företagsledare som lades fram i konsekvensbedömningen har inte bibehållits. Detta kommer att säkerställa att målen i förslaget kan uppfyllas samtidigt som de förblir proportionerliga.

När det gäller nämndens kommentarer innehåller denna motivering och skälen till lagförslaget ingående förklaringar av de politiska val som gjorts. Den konsekvensbedömning som lämnades in till nämnden och nämndens yttrande har offentliggjorts utan ändringar, men ett separat medföljande arbetsdokument från kommissionens avdelningar har utarbetats för att tillhandahålla ytterligare bevis och klargöranden som en uppföljning av nämndens anmärkningar, däribland vad gäller bevisningen. I detta dokument behandlas i synnerhet följande:

1. Beskrivning av problemet:

- Omfattningen och utvecklingen av de miljö- och hållbarhetsproblem med direkt koppling till EU-företagens uppenbara avsaknad eller otillräckliga användning av förfaranden för hållbar företagsstyrning som ska åtgärdas genom detta direktiv och det mervärde som direktivet ger i förhållande till det övergripande åtgärdspaketet för att främja hållbarhet inom ramen för den gröna given.
- Orsakerna till att marknads- och konkurrensdynamiken tillsammans med den fortsatta utvecklingen av företagets strategier och riskhanteringssystem anses vara otillräcklig, även vad gäller det förmodade orsakssambandet mellan användningen av företagets hållbarhetsverktyg och deras praktiska nytta för hanteringen av problemen.

2. Det rekommenderade alternativets konsekvenser:

- Frågor med anknytning till tredjeländer, däribland observationer i) av den förväntade utvecklingen i tredjeländer (även med beaktande av europeiska och internationella stödåtgärder för handel och utveckling), och ii) av konsekvenserna för tredjeländer och leverantörer i tredjeländer.
- Verkställighetsmekanismen, som ytterligare ökar mervärdet av ett tillsynssystem med två pelare som bygger på administrativ verkställighet och skadeståndsansvar.
- Konsekvenser för konkurrensen och konkurrenskraften.

Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling

Små och medelstora företag, inklusive mikroföretag, omfattas inte av tillämpningsområdet, och de indirekta konsekvenserna för dem kommer att begränsas genom stödåtgärder och riktlinjer på unions- och medlemsstatsnivå såväl som i affärsförbindelser med användning av standardavtalsklausuler och proportionalitetskrav för den större affärspartnern.

Grundläggande rättigheter

Som förklaras i konsekvensbedömningen och baserat på befintlig bevisning kan obligatoriska krav på tillbörlig aktsamhet medföra betydande fördelar för skyddet och främjandet av de grundläggande rättigheterna.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Detta förslag får inga direkta konsekvenser för EU:s budget.

5. ÖVRIGA INSLAG

Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering

Kommissionen kommer att inrätta ett europeiskt nätverk för tillsynsmyndigheter som ska hjälpa till med genomförandet av direktivet. Detta nätverk kommer att vara sammansatt av de företrädare för tillsynsmyndigheterna som utsetts av medlemsstaterna, vid behov tillsammans med andra unionsorgan med relevant expertkunskap inom de områden som omfattas av detta direktiv, för att säkerställa företagens efterlevnad av sina skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet och för att underlätta och säkerställa samordningen och samstämmigheten mellan reglerings-, utrednings-, sanktions- och tillsynsförfaranden och utbytet av information mellan dessa tillsynsmyndigheter.

Sju år efter utgången av införlivandeperioden ska kommissionen rapportera om genomförandet av detta direktiv, däribland dess ändamålsenlighet och andra aspekter. Rapporten ska vid behov åtföljas av ett lagstiftningsförslag.

För att skapa klarhet och ge företagen och medlemsstaterna stöd vid genomförandet av direktivet kommer kommissionen att utfärda vägledning vid behov.

Förklarande dokument

För att säkerställa ett korrekt genomförande av detta direktiv kommer det att krävas ett förklarande dokument, t.ex. i form av jämförelsetabeller.

Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget

I artikel 1 fastställs direktivets ändamål, dvs. att fastställa regler för företagens skyldighet att iakttä tillbörlig aktsamhet när det gäller verkliga och potentiella negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna och miljön, med hänsyn till deras egna verksamheter, deras dotterbolags verksamheter och de verksamheter i värdekedjan som utförs genom etablerade affärsförbindelser. I bestämmelsen anges även att direktivet syftar till att fastställa regler för ansvarsskyldigheten vid överträdelser av skyldigheten att iakttä tillbörlig aktsamhet.

I artikel 2 fastställs direktivets personliga tillämpningsområde och kriterierna för huruvida en medlemsstat har behörighet att reglera de frågor som ingår i detta direktiv.

Artikel 3 innehåller de definitioner som gäller vid tillämpningen av detta direktiv.

I artikel 4 fastställs krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att företagen tillämpar tillbörlig aktsamhet avseende de mänskliga rättigheterna och miljön genom att uppfylla de specifika krav som anges i artiklarna 5–11 i direktivet.

I artikel 5 fastställs krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att företagen integrerar tillbörlig aktsamhet i alla företagsstrategier och inför en policy för tillbörlig aktsamhet som uppdateras varje år. I bestämmelsen anges att denna policy bör omfatta en beskrivning av företagets strategi för tillbörlig aktsamhet, en uppförandekod som ska följas av företagets anställda och dotterbolag samt de processer som har införts för att genomföra tillbörlig aktsamhet.

I artikel 6 fastställs skyldigheten att medlemsstaterna ska säkerställa att företagen vidtar lämpliga åtgärder för att identifiera verkliga eller möjliga negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna eller miljön i sina egna verksamheter, i sina dotterbolag samt på nivån för sina etablerade direkta eller indirekta affärsförbindelser i värdekedjorna.

I artikel 7 fastställs kravet att medlemsstaterna ska säkerställa att företagen vidtar lämpliga åtgärder för att förebygga möjliga negativa konsekvenser som identifierats i enlighet med artikel 6, eller att begränsa dessa konsekvenser på ett lämpligt sätt om ett förebyggande inte är möjligt eller kräver ett successivt genomförande.

I artikel 8 fastställs att medlemsstaterna ska säkerställa att företagen vidtar lämpliga åtgärder för att undanröja verkliga negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna eller miljön som de har eller kunde ha identifierat i enlighet med artikel 6. Om en negativ konsekvens som har uppstått på nivån för etablerade direkta eller indirekta affärsförbindelser inte kan undanröjas bör medlemsstaterna säkerställa att företagen minimerar konsekvensens verkan.

I artikel 9 fastställs skyldigheten att medlemsstaterna ska säkerställa att klagomål kan lämnas till företagen om det finns en berättigad oro kring dessa möjliga eller verkliga negativa konsekvenser, inbegripet i företagens värdekedjor. Företagen ska säkerställa denna möjlighet för personer som har påverkats eller har rimliga skäl att tro att de kan påverkas av en negativ konsekvens, för fackföreningar och andra arbetstagarorganisationer som företräder enskilda personer som arbetar i den berörda värdekedjan samt för det civila samhällets organisationer som är verksamma i det berörda området.

I artikel 10 fastställs att medlemsstaterna ska kräva att företagen gör regelbundna bedömningar av genomförandet av sina åtgärder för tillbörlig aktsamhet för att kontrollera att negativa konsekvenser identifieras på korrekt sätt och att förebyggande eller korrigerande åtgärder genomförs, samt för att fastställa i vilken utsträckning effekterna av de negativa konsekvenserna har förebyggts, undanröjts eller minimerats.

I artikel 11 fastställs att medlemsstaterna ska säkerställa att företag som inte omfattas av rapporteringskraven enligt direktiv 2013/34/EU rapporterar om de frågor som omfattas av det här direktivet och offentliggör en årsredovisning på sin webbplats.

I artikel 12 fastställs att kommissionen ska anta en vägledning om icke-bindande standardavtalsklausuler för att hjälpa företagen att uppfylla kraven i artikel 7.2 b och artikel 8.3 c.

I artikel 13 fastställs att kommissionen, för att ge råd till företagen eller medlemsstaternas myndigheter om hur företagen bör fullgöra sina skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet, ska kunna utfärda riktlinjer för specifika sektorer eller särskilda negativa konsekvenser i samråd med Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Europeiska miljöbyrån och, i tillämpliga fall, internationella organ med expertkunskap om tillbörlig aktsamhet.

Enligt artikel 14 ska medlemsstaterna och kommissionen tillhandahålla stödåtgärder till företag som omfattas av detta direktiv och till aktörer längs de globala värdekedjorna som påverkas indirekt av skyldigheterna i direktivet. Detta stöd kan bestå i att inrätta särskilda webbplatser, portaler eller plattformar, bevilja ekonomiskt stöd till små och medelstora företag eller underlätta gemensamma initiativ för intressenterna. Genom denna bestämmelse klargörs att företagen kan förlita sig på industrisystem och initiativ med flera intressenter för att stödja genomförandet av tillbörlig aktsamhet och att kommissionen, i samarbete med medlemsstaterna, får utfärda vägledning för bedömningen av systemens ändamålsenlighet.

I artikel 15 fastställs kravet att medlemsstaterna ska säkerställa att vissa företag antar en plan för att säkerställa att företagets affärsmodell och företagsstrategi är förenliga med omställningen till en hållbar ekonomi och med begränsningen av den globala uppvärmningen till 1,5 °C i linje med Parisavtalet.

Genom artikel 16 införs kravet att företag som har bildats i enlighet med lagstiftningen i ett tredjeland, och som omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv i enlighet med artikel 2.2, ska utse en tillräckligt befullmäktigad företrädare i unionen som medlemsstaternas

behöriga myndigheter kan vända sig till i alla frågor som rör mottagandet, efterlevnaden och verkställandet av rättsakter som utfärdats till följd av detta direktiv.

I artikel 17 fastställs kravet att medlemsstaterna ska utse en eller flera nationella tillsynsmyndigheter för att säkerställa att företagen fullgör sina skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet och sin skyldighet enligt artikel 15.1 och 15.2, samt utöva sina befogenheter att verkställa dessa skyldigheter i enlighet med artikel 18.

I artikel 18 anges lämpliga befogenheter och resurser för de tillsynsmyndigheter som ska utses av medlemsstaterna så att de kan utföra sina tillsyns- och verkställighetsuppgifter.

I artikel 19 fastställs kravet att medlemsstaterna ska säkerställa att alla fysiska eller juridiska personer som har skäl att misstänka, på grundval av objektiva omständigheter, att ett företag inte följer bestämmelserna i detta direktiv har möjlighet att anmäla välgrundade farhågor till tillsynsmyndigheten, i synnerhet i den medlemsstat där han eller hon har sin hemvist, sitt säte eller sin arbetsplats, eller på platsen för den påstådda överträdelsen.

I artikel 20 fastställs att medlemsstaterna ska föreskriva påföljder för överträdelser av nationella bestämmelser som har utfärdats med tillämpning av detta direktiv och ska vidta de åtgärder som krävs för att se till att dessa påföljder tillämpas. Påföljderna ska vara effektiva, avskräckande och proportionerliga. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheternas beslut om sanktioner i samband med en överträdelse av detta direktiv offentliggörs.

Genom artikel 21 införs ett europeiskt nätverk för tillsynsmyndigheter, som ska bestå av företrädare för de nationella tillsynsmyndigheter som avses i artikel 16, i syfte att underlätta och säkerställa samordningen och anpassningen av reglerings-, utrednings-, sanktions- och tillsynsförfarandena och utbytet av information mellan dessa tillsynsmyndigheter.

I artikel 22 fastställs kravet att medlemsstaterna ska införa regler för företagets skadeståndsansvar för skador som uppstått på grund av dess underlåtenhet att fullgöra sina skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet under vissa omständigheter. Genom artikeln införs även skyldigheten att medlemsstaterna ska säkerställa att det skadeståndsansvar som föreskrivs i punkterna 1–3 i denna artikel inte avvisas enbart av det skälet att den lagstiftning som är tillämplig på sådana krav inte är någon medlemsstats lagstiftning.

I artikel 23 fastställs att Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten är tillämpligt när det gäller rapporteringen av alla överträdelser av detta direktiv och skyddet av personer som rapporterar sådana överträdelser.

I artikel 24 klargörs villkoren för offentligt stöd till företag.

I artikel 25 klargörs företagsledarnas aktsamhetskrav.

I artikel 26 fastställs skyldigheten för företagsledare i EU-företag att inrätta och övervaka genomförandet av företagets processer och åtgärder för tillbörlig aktsamhet och att anpassa företagets strategi till kravet på tillbörlig aktsamhet.

Genom artikel 27 ändras bilagan till direktiv (EU) nr 2019/1937.

I artikel 28 fastställs reglerna för delegerade akter.

Artikel 29 innehåller en bestämmelse om översynen av detta direktiv.

Artikel 30 innehåller bestämmelser om införlivandet av direktivet.

I artikel 31 anges det datum då detta direktiv träder i kraft.

I artikel 32 anges de parter som direktivet riktar sig till.

Bilagan innehåller förteckningar över de negativa miljökonsekvenser och de negativa konsekvenser för mänskliga rättigheter som är relevanta för detta direktiv, inbegripet överträdelser av rättigheter och förbud som ingår i internationella avtal om mänskliga rättigheter (del I avsnitt 1), konventioner om mänskliga rättigheter och grundläggande friheter (del I avsnitt 2) samt överträdelser av internationellt erkända villkor och förbud som ingår i miljökonventioner (del II).

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

**om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU)
2019/1937**

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA
DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 50.1 och 50.2 g och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁷³,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

- (1) Unionen bygger på respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, i enlighet med vad som fastställs i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. De grundläggande värden som har legat till grund för unionens egen tillblivelse, liksom de mänskliga rättigheternas universalitet och odelbarhet samt respekten för principerna i Förenta nationernas stadga och i internationell rätt, bör vägleda unionens åtgärder i internationella sammanhang. I dessa åtgärder ingår att främja en hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i utvecklingsländer.
- (2) En hög skyddsnivå och förbättring av miljöns kvalitet samt främjande av europeiska grundläggande värden är några av unionens prioriteringar, såsom anges i kommissionens

⁷³ EUT C , , s. .

meddelande om den europeiska gröna given⁷⁴. Dessa mål kräver att inte bara de offentliga myndigheterna utan även privata aktörer, särskilt företag, deltar.

- (3) I sitt meddelande Ett starkt socialt Europa för rättvisa omställningar⁷⁵ åtog sig kommissionen att uppgradera Europas sociala marknadsekonomi för en rättvis omställning till hållbarhet. Detta direktiv kommer också att bidra till den europeiska spelaren för sociala rättigheter, som främjar rättigheter som säkerställer rättvisa arbetsvillkor. Det är en del av EU:s politik och strategier för att främja anständigt arbete i hela världen, inbegripet i globala värdekedjor, i enlighet med kommissionens meddelande om anständiga arbetsvillkor i världen⁷⁶.
- (4) Företagens beteende inom alla sektorer av ekonomin är avgörande för att uppnå unionens hållbarhetsmål, eftersom unionsföretag, särskilt stora sådana, är beroende av globala värdekedjor. Det ligger också i företagens intresse att skydda de mänskliga rättigheterna och miljön, särskilt med tanke på konsumenternas och investerarnas växande engagemang i dessa frågor. Flera initiativ för att främja företag som stöder värdeorienterad omvandling finns redan såväl på unionsnivå⁷⁷ som på nationell nivå⁷⁸.
- (5) Befintliga internationella standarder för ansvarsfullt företagande anger att företag bör skydda de mänskliga rättigheterna och beskriver hur de bör hantera miljöskyddet i sin verksamhet och i sina värdekedjor. I FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter⁷⁹ erkänns företagens ansvar att iaktta tillbörlig aktsamhet i fråga om mänskliga rättigheter genom att identifiera, förebygga och begränsa de negativa effekterna av deras verksamhet på de mänskliga rättigheterna och genom att redovisa hur de hanterar dessa effekter. I dessa vägledande principer anges att företag bör undvika att kränka de mänskliga rättigheterna och arbeta för att komma till rätta med negativa effekter för de mänskliga rättigheterna som de har orsakat eller bidragit till eller som de har koppling till i sin egen verksamhet, genom dotterbolag och genom sina direkta och indirekta affärsförbindelser.

⁷⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Den europeiska gröna given (COM(2019) 640 final).

⁷⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Ett starkt socialt Europa för rättvisa omställningar (COM(2020) 14 final).

⁷⁶ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om anständigt arbete i hela världen för en global rättvis omställning och en hållbar återhämtning, COM(2022) 66 final.

⁷⁷ *Enterprise Models and the EU agenda*, CEPS Policy Insights, No PI2021-02/ January 2021.

⁷⁸ T.ex. <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>

⁷⁹ Förenta nationernas *Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework*, 2011, tillgängligt på https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf.

- (6) Begreppet tillbörlig aktsamhet i fråga om mänskliga rättigheter specificerades och vidareutvecklades i OECD:s riktlinjer för multinationella företag⁸⁰, där tillämpningen av tillbörlig aktsamhet utvidgades till miljö- och styrningsfrågor. OECD:s vägledning om ansvarsfullt företagande och sektorsspecifika vägledning⁸¹ är internationellt erkända ramar med praktiska åtgärder för tillbörlig aktsamhet som syftar till att hjälpa företag att identifiera, förebygga och mildra faktiska och potentiella effekter i sin verksamhet, värdekedjor och andra affärsförbindelser samt redogöra för hur de hanterar sådana effekter. Begreppet tillbörlig aktsamhet behandlas också i rekommendationerna från Internationella arbetsorganisationens (ILO) trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik⁸².
- (7) FN:s mål för hållbar utveckling⁸³, som alla FN:s medlemsstater antog 2015, omfattar målen att främja varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt. Unionen har satt som mål att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling. Den privata sektorn bidrar till dessa mål.
- (8) I internationella avtal inom ramen för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, i vilka unionen och medlemsstaterna är parter, såsom Parisavtalet⁸⁴ och den nyligen antagna klimatpakten från Glasgow⁸⁵, anges i detalj åtgärder som kan vidtas för att hantera klimatförändringar och bidra till att hålla den globala uppvärmningen inom 1,5 °C. Förutom särskilda åtgärder som förväntas av alla signatärparter anses den privata sektorns roll, särskilt dess investeringsstrategier, vara central uppnåendet av dessa mål.
- (9) I den europeiska klimatlagen⁸⁶ åtog sig unionen också att uppnå klimatneutralitet senast 2050 och att minska utsläppen med minst 55 % fram till 2030. Båda dessa åtaganden kräver en förändring av företagens produktions- och inköpsmetoder. I kommissionens

⁸⁰ *OECD Guidelines for Multinational Enterprises*, 2011 updated edition, tillgängliga på <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>.

⁸¹ *OECD Guidance on Responsible Business Conduct*, 2018, och *sector-specific guidance*, tillgängliga på <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁸² Internationella arbetsorganisationens trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik, femte upplagan, 2017, tillgänglig på: https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

⁸³ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

⁸⁴ https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf.

⁸⁵ Klimatpakten i Glasgow, som antogs den 13 november 2021 vid klimatmötet (COP26) i Glasgow, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.

⁸⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) PE/27/2021/REV/1 (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

klimatmålsplan för 2030⁸⁷ anges olika nivåer av utsläppsminskningar som krävs inom olika ekonomiska sektorer, men för alla gäller att det oavsett scenario krävs betydande minskningar för att unionen ska kunna uppnå sina klimatmål. I planen betonas också att förändringar i regler och praxis för företagsstyrning, bland annat när det gäller hållbar finansiering, kommer leda till att företagens ägare och ledning prioriterar hållbarhetsmål i sin verksamhet och i sina strategier. I meddelandet från 2019 om den europeiska gröna given⁸⁸ anges att alla unionens åtgärder och strategier ska dra åt samma håll för att hjälpa EU att klara en lyckad och rättvis omställning till en hållbar framtid Där anges också att hållbarhet bör integreras ytterligare i ramen för bolagsstyrning.

- (10) Enligt kommissionens meddelande om att bygga upp ett klimateresilient Europa⁸⁹, som redogör för unionens strategi för klimatanpassning, bör nya investeringar och politiska beslut vara klimatinformerade och framtidssäkrade, även för större företag som förvaltar värdekedjor. Detta direktiv bör vara förenligt med den strategin. På samma sätt bör det råda samstämmighet med kommissionens direktiv [...] om ändring av direktiv 2013/36/EU vad gäller tillsynsbefogenheter, sanktioner, filialer från tredjeland och risker avseende miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning (kapitalkravsdirektivet)⁹⁰, som fastställer tydliga krav för bankernas styrningsregler, inbegripet kunskap om miljömässiga, sociala och styrningsrelaterade risker på styrelsenivå.
- (11) Ett initiativ om hållbar företagsstyrning behandlas i handlingsplanen för den cirkulära ekonomin⁹¹, strategin för biologisk mångfald⁹², från jord till bord-strategin⁹³ och kemikaliestrategin⁹⁴ samt i meddelandet om uppdatering av industristrategin 2020: en

⁸⁷ SWD/2020/176 final.

⁸⁸ KOM(2019) 640 final.

⁸⁹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Att bygga upp ett klimateresilient Europa – den nya EU-strategin för klimatanpassning (COM(2021) 82 final), som finns på följande adress: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2021:82:FIN>.

⁹⁰ EUT C [...], [...], s. [...].

⁹¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin för ett renare och mer konkurrenskraftigt Europa (COM(2020) 98 final).

⁹² Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 – Ge naturen större plats i våra liv, COM(2020) 380 final.

⁹³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem (COM(2020) 381 final).

⁹⁴ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén Kemikaliestrategi för hållbarhet – På väg mot en giftfri miljö (COM/2020/667 final).

starkare inre marknad för EU:s återhämtning⁹⁵, Industri 5.0⁹⁶, handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter⁹⁷ och 2021 års översyn av handelspolitiken⁹⁸.

- (12) Detta direktiv är förenligt med EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024⁹⁹. I denna handlingsplan fastställs prioriteringen att stärka unionens engagemang för att aktivt underlätta det globala genomförandet av Förenta nationernas vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och andra relevanta internationella riktlinjer, såsom OECD:s riktlinjer för multinationella företag, bland annat genom främjande av relevanta standarder för tillbörlig aktsamhet.
- (13) I sin resolution av den 10 mars 2021 uppmanar Europaparlamentet kommissionen att föreslå unionsregler för en omfattande skyldighet att visa tillbörlig aktsamhet för företag¹⁰⁰. I rådets slutsatser om mänskliga rättigheter och anständigt arbete i globala leveranskedjor av den 1 december 2020 uppmanades kommissionen att lägga fram ett förslag till en unionsrättslig ram för hållbar företagsstyrning, inbegripet sektorsöverskridande skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet i globala leveranskedjor¹⁰¹. Europaparlamentet efterlyser också ett förtydligande av styrelseledamöternas skyldigheter i sitt initiativbetänkande av den 2 december 2020 om hållbar företagsstyrning. I sin gemensamma förklaring om EU:s lagstiftningsprioriteringar för 2022¹⁰² har Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och kommissionen åtagit sig att verka för att skapa en ekonomi som fungerar för människor och att förbättra regelverket för hållbar företagsstyrning.
- (14) Detta direktiv syftar till att säkerställa att företag som är verksamma på den inre marknaden bidrar till hållbar utveckling och till en hållbarhetsomställning i ekonomier

⁹⁵ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Uppdatering av industristrategin 2020: en starkare inre marknad för EU:s återhämtning (COM(2021) 350 final).

⁹⁶ Industri 5.0; https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_en

⁹⁷ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/en/>

⁹⁸ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, Översyn av handelspolitiken – En öppen, hållbar och bestämd handelspolitik, COM(2021) 66 final.

⁹⁹ Gemensamt meddelande till Europaparlamentet och rådet om EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 (JOIN/2020/5 final).

¹⁰⁰ Europaparlamentets resolution av den 10 mars 2021 med rekommendationer till kommissionen om företagens tillbörliga aktsamhet och ansvarsskyldighet (2020/2129(INL)), P9_TA(2021)0073, tillgänglig på [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129\(INL\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129(INL)).

¹⁰¹ Rådets slutsatser om mänskliga rättigheter och anständigt arbete i globala leveranskedjor av den 1 december 2020 (13512/20).

¹⁰² Gemensam förklaring från Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om EU:s lagstiftningsprioriteringar för 2022, tillgänglig på https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/joint_declaration_2022.pdf.

och samhällen genom att identifiera, förebygga och begränsa, stoppa och minimera potentiella eller faktiska negativa effekter i fråga om mänskliga rättigheter och miljö med anknytning till företagens egen verksamhet och till dotterbolag och värdekedjor.

- (15) Företagen bör vidta lämpliga åtgärder för att inrätta och genomföra åtgärder för tillbörlig aktsamhet med avseende på sin egen verksamhet, sina dotterbolag och sina etablerade direkta och indirekta affärsförbindelser genom hela värdekedjan i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv. Detta direktiv bör inte kräva att företag under alla omständigheter garanterar att negativa effekter aldrig kommer att uppstå eller att de kommer att stoppas. Exempelvis vad gäller affärsförbindelser där de negativa effekterna är en följd av statliga ingripanden kan det vara svårt för företaget att uppnå ett sådant resultat. Därför bör de viktigaste skyldigheterna i detta direktiv vara skyldigheter med avseende på medlen (*obligations of means*). Företaget bör vidta lämpliga åtgärder som rimligen kan förväntas leda till att de negativa effekterna förebyggs eller minimeras under rådande omständigheter i det enskilda fallet. Hänsyn bör tas till särdragen i företagets värdekedja, sektor eller geografiska område där dess partner i värdekedjan är verksamma, till företagets möjlighet att påverka sina direkta och indirekta affärsförbindelser och till huruvida företaget kan öka sitt inflytande.
- (16) Förfarandet för tillbörlig aktsamhet som fastställs i detta direktiv bör omfatta de sex steg som fastställs i OECD:s riktlinjer om tillbörlig aktsamhet för ansvarsfullt företagande, vilket inbegriper åtgärder för tillbörlig aktsamhet för företag som syftar till att identifiera och hantera negativa effekter för mänskliga rättigheter och miljö. Detta inbegriper följande steg: 1) Integrera tillbörlig aktsamhet i policyer och förvaltningssystem, 2) identifiera och bedöma negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och miljön, 3) förebygga, stoppa eller minimera faktiska eller potentiella negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och miljön, 4) bedöma åtgärdernas effektivitet, 5) kommunicera, 6) vidta avhjälpande åtgärder.
- (17) Negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och miljön uppstår i företagens egna verksamheter, dotterbolag och produkter liksom i deras värdekedjor, särskilt i samband med råvaruanskaffning och tillverkning eller i samband med bortskaffande av produkter eller avfall. För att den tillbörliga aktsamheten ska få en meningsfull verkan bör den omfatta negativa effekter för mänskliga rättigheter och miljö som uppstår under hela livscykeln för produktionen, användningen och bortskaffandet av produkter eller tillhandahållandet av tjänster, såväl i den egna verksamheten som i dotterbolag och värdekedjor.
- (18) Värdekedjan bör omfatta verksamhet som rör ett företags produktion av en vara eller tillhandahållande av en tjänst, inbegripet utveckling av produkten eller tjänsten och användning och bortskaffande av produkten samt därmed sammanhängande verksamhet inom ramen för företagets etablerade affärsförbindelser. Den bör omfatta etablerade direkta och indirekta affärsförbindelser i tidigare led som utformar, utvinner, tillverkar, transporterar, lagrar och levererar råvaror, produkter eller delar av produkter eller tillhandahåller tjänster till företaget som är nödvändiga för att företaget ska kunna bedriva sin verksamhet, men även förbindelser i senare led, däribland etablerade direkta och indirekta affärsförbindelser, som använder eller tar emot produkter, delar av produkter eller tjänster från företaget fram till dess att produkten är uttjänt, inbegripet bland annat

distribution av produkten till återförsäljare, transport och lagring av produkten, demontering av produkten, återvinning, kompostering eller deponering.

- (19) Vad gäller reglerade finansiella företag som tillhandahåller lån, krediter eller andra finansiella tjänster bör ”värdekedjan” med avseende på tillhandahållandet av sådana tjänster begränsas till verksamhet som bedrivs av kunder som mottar sådana tjänster och deras dotterbolag vars verksamhet är knuten till avtalet i fråga. Kunder som är hushåll och fysiska personer som inte agerar yrkesmässigt eller affärsmässigt samt små och medelstora företag bör inte betraktas som en del av värdekedjan. Verksamhet som bedrivs av företag eller andra rättsliga enheter som ingår i kundens värdekedja bör inte omfattas.
- (20) För att göra det möjligt för företag att korrekt identifiera de negativa effekterna i sin värdekedja och ge dem förutsättningar att utnyttja lämplig hävstångseffekt, bör kraven på tillbörlig aktsamhet i detta direktiv begränsas till etablerade affärsförbindelser. I detta direktiv bör etablerade affärsförbindelser avse sådana direkta och indirekta affärsförbindelser som på grund av sin intensitet och utsträckning i tiden är, eller förväntas vara, varaktiga och som inte utgör en försumbar eller underordnad del av värdekedjan. Affärsförbindelsernas karaktär som ”etablerade” bör omprövas regelbundet och minst var tolfte månad. Om ett företags direkta affärsförbindelse är etablerad bör alla indirekta affärsförbindelser som har koppling till denna också anses vara etablerade med avseende på det företaget.
- (21) Enligt detta direktiv bör EU-företag med i genomsnitt mer än 500 anställda och en global nettoomsättning på över 150 miljoner EUR under det räkenskapsår som föregår det senaste räkenskapsåret vara skyldiga att iaktta tillbörlig aktsamhet. Vad gäller företag som inte uppfyller dessa kriterier, men som hade mer än 250 anställda i genomsnitt och mer än 40 miljoner EUR i global nettoomsättning under det räkenskapsår som föregick det senaste räkenskapsåret och som är verksamma inom en eller flera sektorer med stor miljöpåverkan, bör tillbörlig aktsamhet börja tillämpas två år efter utgången av införlivandeperioden för detta direktiv, för att ge en längre anpassningsperiod. För att säkerställa att bördan blir proportionell bör företag som är verksamma inom sektorer med stor miljöpåverkan åläggas att iaktta en mer riktad tillbörlig aktsamhet med fokus på allvarliga negativa effekter. Arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag, inbegripet sådana som utstationerats enligt artikel 1.3 c i direktiv 96/71/EG, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/957¹⁰³, bör tas med i beräkningen av antalet anställda i kundföretaget. Utstationerade arbetstagare enligt artikel 1.3 a och b i direktiv 96/71/EG, ändrat genom direktiv (EU) 2018/957, bör endast tas med i beräkningen av antalet anställda i det utsändande företaget.

¹⁰³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/957 av den 28 juni 2018 om ändring av direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EUT L 173, 9.7.2018, s. 16).

- (22) Vid tillämpningen av detta direktiv bör urvalet av sektorer med stor inverkan baseras på OECD:s befintliga sektorsspecifika riktlinjer för tillbörlig aktsamhet, för att återspegla de prioriterade områdena för internationella åtgärder som syftar till att ta itu med mänskliga rättigheter och miljöfrågor. Följande sektorer bör anses ha stor påverkan vid tillämpningen av detta direktiv: Tillverkning av textilier, läder och liknande produkter (inbegripet skodon) och partihandel med textilier, kläder och skodon. Jordbruk, skogsbruk, fiske (inklusive vattenbruk), tillverkning av livsmedel och partihandel med jordbruksråvaror, levande djur, trä, livsmedel och drycker. Utvinning av mineraltillgångar, oavsett var de utvinns (inklusive råpetroleum, naturgas, kol, brunkol, metaller och metallmalm samt alla andra icke-metalliska mineraler och stenbrottsprodukter), tillverkning av basmetallprodukter, andra icke-metalliska mineraliska produkter och metallprodukter (utom maskiner och utrustning) samt partihandel med mineraltillgångar, bas- och mellanprodukter (inklusive metaller och metallmalm, byggmaterial, bränslen, kemikalier och andra mellanprodukter). Vad gäller finanssektorn bör den, på grund av dess särdrag, särskilt när det gäller värdekedjan och de tjänster som erbjuds, och även om den omfattas av sektorsspecifik OECD-vägledning, inte räknas till de sektorer med stor påverkan som omfattas av detta direktiv. Samtidigt bör man inom denna sektor säkerställa en bredare täckning av faktiska och potentiella negativa effekter genom att även inkludera mycket stora företag som är reglerade finansiella företag, även om de inte har en juridisk form som innebär begränsat ansvar för ägarna.
- (23) För att fullt ut uppnå målen i detta direktiv vad gäller mänskliga rättigheter och negativ miljöpåverkan i samband med företags verksamhet, dotterbolag och värdekedjor bör även tredjelandsföretag med betydande verksamhet i EU omfattas. Mer specifikt bör direktivet tillämpas på tredjelandsföretag som genererade en nettoomsättning på minst 150 miljoner EUR i unionen under det räkenskapsår som föregick det senaste räkenskapsåret eller en nettoomsättning på mer än 40 miljoner EUR men mindre än 150 miljoner EUR under det räkenskapsår som föregick det senaste räkenskapsåret inom en eller flera av sektorerna med stor miljöpåverkan, från och med två år efter utgången av införlivandeperioden för detta direktiv.
- (24) För att fastställa tillämpningsområdet i förhållande till företag utanför EU bör det beskrivna omsättningskriteriet väljas eftersom det skapar en territoriell koppling mellan tredjelandsföretagen och unionens territorium. Omsättningen är en indikation på de effekter som dessa företags verksamhet kan ha på den inre marknaden. I enlighet med internationell rätt motiverar sådana effekter att unionsrätten tillämpas på företag i tredjeländer. För att säkerställa identifiering av de berörda företagens relevanta omsättning bör de metoder för beräkning av nettoomsättningen för företag utanför EU som fastställs i direktiv 2013/34/EU, ändrat genom direktiv (EU) 2021/2101, användas. För att säkerställa en effektiv tillämpning av detta direktiv bör ett tröskelvärde för anställda i sin tur inte tillämpas för att fastställa vilka tredjelandsföretag som omfattas av detta direktiv, eftersom begreppet ”arbetstagare” i direktivet grundar sig på unionsrätten och inte så lätt kan överföras på förhållanden utanför unionen. I avsaknad av en tydlig och konsekvent metod, inbegripet i redovisningsregler, för att fastställa vilka som ska räknas som anställda i tredjelandsföretag skulle ett sådant tröskelvärde för anställda därför leda till rättsosäkerhet och medföra tillämpningsproblem för

tillsynsmyndigheterna. Definitionen av omsättning bör baseras på direktiv 2013/34/EU, som redan har fastställt metoderna för att beräkna nettoomsättningen för företag utanför unionen, eftersom definitionerna av omsättning och intäkter är likartade även i internationella redovisningsregler. I syfte att säkerställa att tillsynsmyndigheten vet vilka tredjelandföretag som genererar den omsättning som krävs i unionen för att omfattas av detta direktivs tillämpningsområde, bör det i detta direktiv krävas att en tillsynsmyndighet i den medlemsstat där tredjelandsföretagets auktoriserade företrädare har sin hemvist eller är etablerad och, om det inte är samma, en tillsynsmyndighet i den medlemsstat där företaget genererade den största delen av sin nettoomsättning i unionen under det räkenskapsår som föregick det senaste räkenskapsåret informeras om att företaget är ett företag som omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

- (25) För att på ett meningsfullt sätt bidra till hållbarhetsomställningen bör tillbörlig aktsamhet enligt detta direktiv genomföras med avseende på negativa effekter för de mänskliga rättigheterna för skyddade personer till följd av kränkningar av en av de rättigheter och förbud som fastställs i de internationella konventioner som förtecknas i bilagan till direktivet. För att säkerställa en omfattande täckning av de mänskliga rättigheterna bör en överträdelse av ett förbud eller en rättighet som inte uttryckligen förtecknas i den bilagan och som direkt skadar ett rättsligt intresse som skyddas i dessa konventioner också ingå i de negativa effekter för de mänskliga rättigheterna som omfattas av detta direktiv, förutsatt att det berörda företaget rimligen kunde ha fastställt risken för en sådan försämring och alla lämpliga åtgärder som ska vidtas för att uppfylla kraven på tillbörlig aktsamhet enligt detta direktiv, med beaktande av alla relevanta omständigheter i deras verksamhet, såsom sektorn och det operativa sammanhanget. Kraven på tillbörlig aktsamhet bör vidare inbegripa negativ miljöpåverkan till följd av överträdelse av ett förbud eller en skyldighet som följer av de internationella miljökonventioner som anges i bilagan till detta direktiv.
- (26) Företagen har tillgång till vägledning som visar hur deras verksamhet kan påverka de mänskliga rättigheterna och vilket företagsbeteende som är förbjudet i enlighet med internationellt erkända mänskliga rättigheter. Sådan vägledning ingår till exempel i rapporteringsramen för FN:s vägledande principer¹⁰⁴ och i Förenta nationernas riktlinjer för tolkning av vägledande principer¹⁰⁵. Med stöd av relevanta internationella riktlinjer och standarder bör kommissionen kunna utfärda ytterligare vägledning som kommer att fungera som ett praktiskt verktyg för företag.
- (27) För att de företag som omfattas av detta direktiv ska kunna uppfylla kraven på tillbörlig aktsamhet i fråga om mänskliga rättigheter och miljö i sin verksamhet, sina dotterbolag

¹⁰⁴

¹⁰⁵

https://www.ungpreporting.org/wp-content/uploads/UNGPREportingFramework_withguidance2017.pdf.

<https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>, <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>.

och sina värdekedjor, bör de integrera tillbörlig aktsamhet i sina företagspolicier, identifiera, förebygga och begränsa samt stoppa och minimera omfattningen av potentiella och faktiska negativa effekter för mänskliga rättigheter och miljö, inrätta och upprätthålla ett klagomålsförfarande, övervaka de vidtagna åtgärdernas effektivitet i enlighet med de krav som fastställs i detta direktiv och offentligt informera om sina åtgärder vad gäller tillbörlig aktsamhet. För att säkerställa att det står klart för företagen vad som gäller, bör särskilt stegen för att förebygga och begränsa potentiella negativa effekter och att få dem att upphöra, eller när detta inte är möjligt, minimera faktiska negativa effekter, tydligt hållas isär i detta direktiv.

- (28) För att säkerställa att tillbörlig aktsamhet är en del av företagets policyer bör företagen, i linje med den relevanta internationella ramen, integrera tillbörlig aktsamhet i alla sina företagspolicier och ha en policy för tillbörlig aktsamhet på plats. Policyn för tillbörlig aktsamhet bör innehålla en beskrivning av företagets syn, inbegripet på lång sikt, på tillbörlig aktsamhet, i form av en uppförandekod som beskriver de regler och principer som företagets anställda och dotterbolag ska följa, samt en beskrivning av de förfaranden som införts för att tillämpa tillbörlig aktsamhet, inbegripet de åtgärder som vidtagits för att kontrollera efterlevnaden av uppförandekoden och utvidga dess tillämpning till etablerade affärsförbindelser. Uppförandekoden bör tillämpas på alla företagets funktioner och verksamheter av relevans, inklusive upphandlings- och inköpsbeslut. Företagen bör också årligen uppdatera sin policy för tillbörlig aktsamhet.
- (29) För att uppfylla kraven på tillbörlig aktsamhet behöver företagen vidta lämpliga åtgärder för att identifiera och förebygga negativa effekter och få sådana effekter att upphöra. En ”lämplig åtgärd” bör avse en åtgärd som är ägnad att uppnå målen för tillbörlig aktsamhet, som står i proportion till hur allvarlig och sannolik den negativa effekten är, och som företaget rimligen har tillgång till, med beaktande av omständigheterna i det specifika fallet, inbegripet den ekonomiska sektorns och den specifika affärsförbindelsens särdrag och företagets inflytande över denna, samt behovet av att säkerställa prioritering av åtgärder. I detta sammanhang bör företagets inflytande över en affärsförbindelse, i linje med internationella ramar, inbegripa dels dess förmåga att övertyga affärsförbindelsen om att vidta åtgärder för att få ett slut på eller förhindra negativa effekter (t.ex. genom ägande eller faktisk kontroll, marknadsinflytande, förkvalificeringskrav, koppling av affärsincitament till mänskliga rättigheter och miljöprestanda osv.), dels den grad av inflytande eller hävstångseffekt som företaget rimligen skulle kunna utöva, till exempel genom samarbete med den berörda affärspartnern eller genom samarbete med ett annat företag som är den direkta affärspartnern i den affärsförbindelse som är förknippad med negativa effekter.
- (30) Enligt de skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet som fastställs i detta direktiv bör ett företag identifiera faktiska eller potentiella negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och miljön. För att möjliggöra en uttömmande identifiering av negativa effekter bör identifieringen vara baserad på kvantitativ och kvalitativ information. Vad gäller negativa miljöeffekter bör företaget till exempel få information om det ursprungliga tillståndet vid platser eller anläggningar med hög risk i värdekedjor. Identifiering av negativa effekter bör inbegripa en dynamisk och regelbunden bedömning av människorätts- och miljöförhållandena innan en ny verksamhet eller en ny förbindelse

inleds och inför större beslut eller förändringar i verksamheten, som svar på eller för att föregripa förändringar i driftsmiljön, vilket bör ske regelbundet, minst var tolfte månad, under verksamhetens eller förbindelsens hela livslängd. Reglerade finansiella företag som tillhandahåller lån, krediter eller andra finansiella tjänster bör identifiera de negativa effekterna först när avtalet ingås. När företagen identifierar negativa effekter bör de också identifiera och bedöma effekterna av affärsmodellen och affärsstrategierna för en affärsförbindelse, inbegripet handels-, upphandlings- och prissättningsmetoder. Om företaget inte samtidigt kan förhindra, stoppa eller minimera alla sina negativa effekter, bör det kunna välja prioriteringarna för sitt agerande, förutsatt att det vidtar de åtgärder som rimligen är tillgängliga för företaget, med beaktande av de särskilda omständigheterna.

- (31) För att undvika onödiga bördor för mindre företag som är verksamma inom sektorer med stor miljöpåverkan som omfattas av detta direktiv bör dessa företag endast vara skyldiga att identifiera de faktiska eller potentiella allvarliga negativa effekter som är relevanta för respektive sektor.
- (32) I linje med internationella standarder bör åtgärder för att förebygga och begränsa samt stoppa och minimera negativa effekter vara utformade på ett sätt som tar hänsyn till intressena hos dem som påverkas negativt. För att möjliggöra ett kontinuerligt samarbete med företagspartnern i värdekedjan och undvika ett avslutande av affärsförbindelserna (*avståndstagande*) som kan förvärpa de negativa effekterna, bör detta direktiv säkerställa att avståndstagande fungerar som en sista utväg, i linje med unionens politik för nolltolerans mot barnarbete. Att avsluta en affärsförbindelse där barnarbete har påträffats skulle kunna utsätta barnet för ännu allvarligare negativa effekter för de mänskliga rättigheterna. Denna aspekt bör därför beaktas när beslut fattas om vilka åtgärder som ska vidtas.
- (33) Enligt de skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet som fastställs i detta direktiv bör ett företag som identifierar potentiella negativa effekter för de mänskliga rättigheterna eller miljön vidta lämpliga åtgärder för att förebygga och på lämpligt sätt begränsa dessa. För att ge företagen rättslig klarhet och säkerhet bör det i detta direktiv fastställas vilka åtgärder företagen bör förväntas vidta för att förebygga och begränsa potentiella negativa effekter, i förekommande fall beroende på omständigheterna.
- (34) För att uppfylla skyldigheten att förebygga och begränsa effekterna i enlighet med detta direktiv bör företagen vara skyldiga att vid behov vidta följande åtgärder: Om det är nödvändigt på grund av de förebyggande åtgärdernas komplexitet bör företagen utarbeta och genomföra en handlingsplan för förebyggande. Företagen bör sträva efter att få avtalsenliga garantier från en direkt partner med vilken de har en etablerad affärsförbindelse om att partnern kommer att se till att uppförandekoden eller handlingsplanen för förebyggande åtgärder följs, bland annat genom att begära motsvarande avtalsenliga försäkringar från sina partner i den mån deras verksamhet ingår i företagets värdekedja. De avtalsenliga garantierna bör åtföljas av lämpliga åtgärder för att kontrollera efterlevnaden. För att säkerställa faktiska och potentiella negativa effekter förebyggs på ett heltäckande sätt bör företagen också göra investeringar som syftar till att förhindra negativa effekter, tillhandahålla riktat och proportionellt stöd till små och medelstora företag med vilka de har en etablerad affärsförbindelse – t.ex. genom direkt

finansiering, lån med låg ränta, garantier för fortsatt anskaffning och stöd för att säkra finansiering – för att bidra till genomförandet av uppförandekoden eller handlingsplanen för förebyggande, eller tillhandahålla teknisk vägledning i form av utbildning, uppgradering av ledningssystem, och samarbeta med andra företag.

- (35) För att återspegla hela skalan av alternativ för företaget i fall där potentiella effekter inte kan hanteras genom de beskrivna förebyggande åtgärderna eller minimeringsåtgärderna, bör detta direktiv också hänvisa till företagets möjlighet att försöka ingå ett avtal med den indirekta affärspartnern, i syfte att uppnå efterlevnad av företagets uppförandekod eller en förebyggande åtgärdsplan, och vidta lämpliga åtgärder för att kontrollera att den indirekta affärsförbindelsen överensstämmer med avtalet.
- (36) För att säkerställa att åtgärder för att förebygga och begränsa potentiella negativa effekter fungerar effektivt bör företagen prioritera samarbete med affärsförbindelser i värdekedjan, i stället för att avsluta affärsförbindelsen, vilket bör vara en sista utväg i de fall där man utan framgång försökt att förebygga och begränsa negativa potentiella effekter. I de fall där potentiella negativa effekter inte kan åtgärdas genom de förebyggande eller begränsande åtgärder som beskrivs bör direktivet emellertid också hänvisa till företagens skyldighet att avstå från att ingå nya eller från att utvidga befintliga förbindelser med den berörda partnern och, om den lagstiftning som reglerar deras förbindelser så tillåter, att tillfälligt avbryta affärsförbindelserna med den berörda partnern, samtidigt som man strävar efter förebyggande och minimering, om det finns rimliga förväntningar på att dessa ansträngningar ska lyckas på kort sikt, eller avsluta affärsförbindelsen med avseende på den berörda verksamheten, om de potentiella negativa effekterna är allvarliga. För att göra det möjligt för företag att uppfylla denna skyldighet bör medlemsstaterna säkerställa att det finns en möjlighet att avsluta affärsförbindelsen i avtal som regleras av deras lagstiftning. Det är möjligt att förebyggande av negativa effekter i samband med indirekta affärsförbindelser kräver samarbete med ett annat företag, till exempel ett företag som har ett direkt avtalsförhållande med leverantören. I vissa fall kan ett sådant samarbete vara det enda realistiska sättet att förhindra negativa effekter, särskilt om den indirekta affärsförbindelsen inte är redo att ingå ett avtal med företaget. I dessa fall bör företaget samarbeta med den enhet som har bäst förutsättningar att på ett effektivt sätt förebygga eller begränsa negativa effekter i samband med den indirekta affärsförbindelsen samtidigt som konkurrenslagstiftningen respekteras.
- (37) Vad gäller direkta och indirekta affärsförbindelser kan industrisamarbete, branschspecifika system och flerpartsinitiativ bidra till att skapa ytterligare förutsättningar att identifiera, begränsa och förebygga negativa effekter. Därför bör det vara möjligt för företag att förlita sig på sådana initiativ för att stödja genomförandet av de skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet som fastställs i detta direktiv, i den mån sådana system och initiativ är lämpliga för att stödja fullgörandet av dessa skyldigheter. Företagen skulle på eget initiativ kunna bedöma hur dessa system och initiativ ska anpassas till skyldigheterna enligt detta direktiv. För att säkerställa fullständig information om sådana initiativ bör det i direktivet också hänvisas till möjligheten för kommissionen och medlemsstaterna att underlätta spridningen av information om sådana system eller initiativ och resultaten av dessa. Kommissionen bör i samarbete med

medlemsstaterna kunna utfärda riktlinjer för bedömning av ändamålsenligheten hos branschsystem och flerpartsinitiativ.

- (38) Kraven på tillbörlig aktsamhet i detta direktiv innebär att ett företag som identifierar faktiska negativa effekter för mänskliga rättigheter eller miljö bör vidta lämpliga åtgärder för att få dessa att upphöra. Det kan förväntas att ett företag har förmåga att stoppa negativa effekter i sin egen verksamhet och i dotterbolag. Det bör dock klargöras att när det gäller etablerade affärsförbindelser där de negativa effekterna inte kan stoppas bör företagen minimera omfattningen av dessa effekter. En minimering av de negativa effekterna bör innebära ett krav på att i största möjliga mån få den negativa effekten att upphöra. För att ge företagen rättslig klarhet och säkerhet bör detta direktiv definiera vilka åtgärder företag ska vidta för att få negativa effekter för mänskliga rättigheter och miljö att upphöra och minimera deras omfattning, i förekommande fall beroende på omständigheterna.
- (39) För att fullgöra kravet att förebygga och begränsa effekterna enligt detta direktiv bör företagen vara skyldiga att vid behov vidta följande åtgärder: De bör neutralisera de negativa effekterna eller minimera deras omfattning, med en åtgärd som står i proportion till de negativa effekternas betydelse och omfattning och till hur företagets beteende bidragit till de negativa effekterna. Vid behov bör företagen utarbeta och genomföra en plan för korrigerande åtgärder med rimliga och tydligt definierade tidsfrister för åtgärder och kvalitativa och kvantitativa indikatorer för att mäta förbättringar. Företagen bör också sträva efter att få avtalsenliga garantier från en direkt affärspartner med vilken de har en etablerad affärsförbindelse om att affärspartnern kommer att säkerställa efterlevnad av företagets uppförandekod och, om nödvändigt, en handlingsplan för förebyggande åtgärder, bland annat genom att i sin tur kräva motsvarande avtalsenliga garantier från sina partner i den mån deras verksamhet ingår i företagets värdekedja. De avtalsenliga garantierna bör åtföljas av lämpliga åtgärder för att kontrollera efterlevnaden. Slutligen bör företagen också göra investeringar som syftar till att stoppa eller minimera omfattningen av de negativa effekterna, tillhandahålla riktat och proportionellt stöd till små och medelstora företag med vilka de har en etablerad affärsförbindelse och samarbeta med andra enheter, inbegripet, i förekommande fall, för att öka företagets förmåga att få de negativa effekterna att upphöra.
- (40) För att återspegla hela skalan av alternativ för företaget i de fall där faktiska effekter inte kan hanteras genom de beskrivna åtgärderna, bör detta direktiv också hänvisa till företagets möjlighet att försöka ingå ett avtal med den indirekta affärspartnern, i syfte att uppnå efterlevnad av företagets uppförandekod eller en korrigerande åtgärdsplan, och vidta lämpliga åtgärder för att kontrollera att den indirekta affärsförbindelsen överensstämmer med avtalet.
- (41) För att säkerställa att åtgärderna för att stoppa eller minimera de faktiska negativa effekterna är effektiva bör företagen prioritera samarbete med affärsförbindelser i värdekedjan, i stället för att avsluta affärsförbindelsen, vilket bör vara en sista utväg efter att man utan framgång har försökt att stoppa eller minimera de faktiska negativa effekterna. Detta direktiv bör dock också, i fall där de faktiska negativa effekterna inte kan stoppas eller i tillräcklig utsträckning begränsas genom de beskrivna åtgärderna, hänvisa till företagens skyldighet att avstå från att ingå nya eller utvidga befintliga

förbindelser med den berörda partnern och att, om den lagstiftning som reglerar deras förbindelser så tillåter, antingen tillfälligt avbryta affärsförbindelserna med den berörda partnern, samtidigt som ansträngningar görs för att få de negativa effekterna att upphöra eller deras omfattning, eller avsluta affärsförbindelsen med avseende på den berörda verksamheten, om de negativa effekterna anses vara allvarliga. För att göra det möjligt för företag att uppfylla denna skyldighet bör medlemsstaterna säkerställa att det finns en möjlighet att avsluta affärsförbindelsen i avtal som regleras av deras lagstiftning.

- (42) Företag bör ge personer och organisationer möjlighet att lämna in klagomål direkt till dem i händelse av berättigade farhågor om faktiska eller potentiella negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och miljön. Organisationer som skulle kunna lämna in sådana klagomål bör inbegripa fackföreningar och andra arbetstagarrepresentanter som företrädar enskilda personer som arbetar i den berörda värdekedjan och organisationer i det civila samhället som är verksamma på områden med anknytning till den berörda värdekedjan, om de har kännedom om en potentiell eller faktisk negativ inverkan. Företagen bör inrätta ett förfarande för att hantera dessa klagomål och i förekommande fall informera arbetstagare, fackföreningar och andra arbetstagarrepresentanter om sådana förfaranden. Användning av klagomåls- och kompensationsmekanismen bör inte hindra klaganden från att vidta rättsliga åtgärder. I enlighet med internationella standarder bör klagande ha rätt att begära lämplig uppföljning av klagomålet från företaget och att träffa företagets företrädare på lämplig nivå för att diskutera de potentiella eller faktiska allvarliga negativa effekter som klagomålet gäller. Denna möjlighet bör inte leda till uppenbart onödiga hänvändelser till de berörda företagen.
- (43) Företagen bör övervaka genomförandet av och effektiviteten i sina åtgärder för tillbörlig aktsamhet. De bör genomföra regelbundna utvärderingar av sin egen, sina dotterbolags och, vad gäller företagets värdekedjor, sina etablerade affärsförbindelsers verksamhet, för att övervaka effektiviteten i arbetet med att identifiera, förebygga, minimera, stoppa och begränsa negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och miljön. Sådana utvärderingar bör verifiera att negativa effekter identifieras korrekt, att åtgärder för tillbörlig aktsamhet genomförs och att negativa effekter faktiskt har förebyggts eller stoppats. För att säkerställa att utvärderingarna är aktuella, bör de genomföras åtminstone var tolfte månad och däremellan ses över om det finns skälig grund att anta att betydande nya risker för negativa effekter kan ha uppkommit.
- (44) I likhet med vad som gäller enligt de befintliga internationella standarder som fastställs genom FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och OECD:s ram ingår det i kravet på tillbörlig aktsamhet att lämna externt relevant information om policyer, förfaranden och åtgärder för tillbörlig aktsamhet som genomförs för att identifiera och hantera faktiska eller potentiella negativa effekter, inbegripet slutsatser och resultat av dessa insatser. I förslaget till ändring av direktiv 2013/34/EU föreskrivs med avseende på företagens hållbarhetsrapportering relevanta rapporteringsskyldigheter för de företag som omfattas av detta direktiv. För att undvika överlappande rapporteringsskyldigheter bör det i detta direktiv därför inte införas några nya rapporteringsskyldigheter utöver dem i direktiv 2013/34/EU för de företag som omfattas av det direktivet eller de rapporteringsstandarder som bör utarbetas enligt det direktivet. Företag som faller inom tillämpningsområdet för detta direktiv, men som inte omfattas av

direktiv 2013/34/EU bör, för att uppfylla sin kommunikationsskyldighet som en del av tillbörlig aktsamhet enligt detta direktiv, på sin webbplats offentliggöra en årlig redovisning på ett språk som är brukligt i internationella affärskretsar.

- (45) För att göra det lättare för företag att uppfylla sina krav på tillbörlig aktsamhet genom hela sin värdekedja och för att begränsa överflyttningen av regelbördan på affärspartner som är små och medelstora företag, bör kommissionen ge vägledning om standardavtalsklausuler.
- (46) För att ge stöd och praktiska verktyg till företag eller medlemsstaternas myndigheter vad gäller hur företag bör uppfylla sina skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet bör kommissionen, med hänvisning till relevanta internationella riktlinjer och standarder och i samråd med medlemsstaterna och berörda parter, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Europeiska miljöbyrån och i förekommande fall med internationella organ med sakkunskap i frågor om tillbörlig aktsamhet, ha möjlighet att utfärda riktlinjer, även för specifika sektorer eller specifika negativa effekter.
- (47) Även om små och medelstora företag inte omfattas av detta direktiv kan de påverkas av direktivets bestämmelser i egenskap av entreprenörer eller underleverantörer till de företag som direktivet gäller. Målet är dock att minska den ekonomiska eller administrativa bördan för små och medelstora företag, av vilka många redan kämpar med den globala ekonomiska krisen och effekterna av pandemin. För att stödja små och medelstora företag bör medlemsstaterna, antingen enskilt eller gemensamt, inrätta och driva särskilda webbplatser, portaler eller plattformar, och medlemsstaterna skulle också kunna ge ekonomiskt stöd till små och medelstora företag och hjälpa dem att bygga upp kapacitet. Sådant stöd bör också göras tillgängligt för och vid behov anpassas och utvidgas till ekonomiska aktörer i tidigare led i tredjeländer. Företag vars affärspartner är små eller medelstora företag uppmuntras också att hjälpa dessa att uppfylla kraven på tillbörlig aktsamhet, om sådana krav skulle äventyra de små och medelstora företagens bärkraft, och att använda rättvisa, rimliga, icke-diskriminerande och proportionella krav gentemot de små och medelstora företagen.
- (48) För att komplettera medlemsstaternas stöd till små och medelstora företag kan kommissionen bygga vidare på befintliga EU-verktyg, EU-projekt och andra åtgärder som bidrar till tillämpningen av tillbörlig aktsamhet i EU och i tredjeländer. Kommissionen kan inrätta nya stödåtgärder som hjälper företag, inbegripet små och medelstora företag, att hantera kraven på tillbörlig aktsamhet, inbegripet ett observationsorgan för transparens i värdekedjan och åtgärder som underlättar gemensamma initiativ från berörda parter.
- (49) Kommissionen och medlemsstaterna bör fortsätta att arbeta i partnerskap med tredjeländer för att hjälpa ekonomiska aktörer i tidigare led att bygga upp kapacitet att effektivt förebygga och begränsa negativa människorätts- och miljöeffekter av deras verksamhet och affärsförbindelser, med särskild uppmärksamhet riktad mot de utmaningar som mindre jordbruk står inför. De bör använda sina instrument för grannskapspolitik, utveckling och internationellt samarbete för att stödja tredjeländers regeringar och ekonomiska aktörer i tidigare led i tredjeländer när de hanterar negativa människorätts- och miljöeffekter av sin verksamhet och sina affärsförbindelser i tidigare led. Detta skulle kunna inbegripa samarbete med partnerländernas regeringar, den lokala

privata sektorn och berörda parter när det gäller att ta itu med de bakomliggande orsakerna till negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och miljön.

- (50) För att säkerställa att detta direktiv bidrar till att bekämpa klimatförändringar bör företag anta en plan för att säkerställa att företagets affärsmodell och affärsstrategi är förenliga med övergången till en hållbar ekonomi och med begränsningen av den globala uppvärmningen till 1,5°Celsius, i linje med Parisavtalet. Om klimatet har eller borde ha identifierats som en väsentlig risk för, eller en väsentlig effekt av, företagets verksamhet, bör företaget inkludera utsläppsminskning i sin plan.
- (51) För att säkerställa att en sådan plan för utsläppsminskning genomförs korrekt och integreras i de ekonomiska incitamenten för medlemmarna av företagsledningen bör den vederbörligen beaktas när ledningens rörliga ersättning fastställs, om den rörliga ersättningen är kopplad till hur en medlem av företagsledningen bidragit till företagets affärsstrategi och långsiktiga intressen och hållbarhet.
- (52) För att möjliggöra en effektiv tillsyn och, vid behov, säkerställa efterlevnad av detta direktiv i förhållande till de företag som inte omfattas av lagstiftningen i en medlemsstat, bör dessa företag utse en auktoriserad företrädare i unionen med tillräckligt bemyndigande och tillhandahålla information om sina auktoriserade företrädare. Det bör vara möjligt för den auktoriserade företrädaren att även fungera som kontaktpunkt, förutsatt att de relevanta kraven i detta direktiv uppfylls.
- (53) För att säkerställa övervakningen av att företagens skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet genomförs korrekt och för att säkerställa att detta direktiv efterlevs såsom avsett bör medlemsstaterna utse en eller flera nationella tillsynsmyndigheter. Dessa tillsynsmyndigheter bör vara av offentlig natur, oberoende av de företag som omfattas av detta direktiv eller andra marknadsintressen och fria från intressekonflikter. Medlemsstaterna bör i enlighet med nationell lagstiftning säkerställa att de behöriga myndigheterna finansieras på ett lämpligt sätt. De bör ha rätt att genomföra utredningar, på eget initiativ eller baserat på klagomål eller välgrundade farhågor som tas upp inom ramen för detta direktiv. Om det finns behöriga myndigheter enligt sektorslagstiftning kan medlemsstaterna identifiera dem som ansvariga för tillämpningen av detta direktiv inom deras behörighetsområden. Medlemsstaterna kan utse myndigheter som ska utöva tillsyn över reglerade finansiella företag till att även fungera som tillsynsmyndigheter vid tillämpningen av detta direktiv.
- (54) För att säkerställa ett effektivt genomförande av nationella åtgärder för genomförande av detta direktiv bör medlemsstaterna föreskriva avskräckande, proportionella och effektiva sanktioner för överträdelse av dessa åtgärder. För att ett sådant sanktionssystem ska vara effektivt bör de administrativa sanktioner som de nationella tillsynsmyndigheterna kan påföra inbegripa böter. Om en medlemsstats rättssystem inte föreskriver administrativa sanktioner i den mening som avses i detta direktiv, bör reglerna om administrativa sanktioner tillämpas på ett sådant sätt att sanktionen initieras av den behöriga tillsynsmyndigheten och utdöms av den rättsliga myndigheten. Därför måste dessa medlemsstater säkerställa att tillämpningen av reglerna och sanktionerna har en verkan som motsvarar verkan av de administrativa sanktioner som påförs av de behöriga tillsynsmyndigheterna.

- (55) För att säkerställa en konsekvent tillämpning och kontroll av efterlevnaden av de nationella bestämmelser som antas i enlighet med detta direktiv bör de nationella tillsynsmyndigheterna samarbeta och samordna sina åtgärder. För detta ändamål bör kommissionen inrätta ett europeiskt nätverk av tillsynsmyndigheter, och tillsynsmyndigheterna bör bistå varandra vid utförandet av sina uppgifter och ge ömsesidigt bistånd.
- (56) För att säkerställa effektiv ersättning till offer för negativa effekter bör medlemsstaterna vara skyldiga att fastställa regler om företagens civilrättsliga ansvar för skador som uppstår till följd av företagets underlåtenhet att följa förfarandet för tillbörlig aktsamhet. Företaget bör hållas ansvarigt för skador om det inte har fullgjort sina skyldigheter att förebygga och begränsa potentiella negativa effekter eller att få faktiska effekter att upphöra eller minimera deras omfattning, och denna underlåtenhet har lett till att en negativ effekt som borde ha identifierats, förebyggts, begränsats, stoppats eller minimerats genom de lämpliga åtgärderna har uppkommit och lett till skada.
- (57) Vad gäller skador som uppstår i samband med etablerade indirekta affärsförbindelser bör företagets ansvar omfattas av särskilda villkor. Företaget bör inte hållas ansvarigt om det har vidtagit särskilda åtgärder för tillbörlig aktsamhet. Genomförandet av sådana åtgärder bör dock inte befria företaget från ansvar om det var orimligt att förvänta sig att de åtgärder som faktiskt vidtagits, inbegripet vad gäller kontroll av efterlevnad, skulle vara tillräckliga för att förebygga, begränsa, stoppa eller minimera de negativa effekterna. Vid bedömningen av förekomsten och omfattningen av ansvar bör dessutom vederbörlig hänsyn tas till företagets ansträngningar, i den mån de har ett direkt samband med skadan i fråga, att följa eventuella avhjälpande åtgärder som krävs av en tillsynsmyndighet, alla investeringar som gjorts och allt riktat stöd som tillhandahållits, samt till eventuellt samarbete med andra enheter som bedrivits för att hantera negativa effekter i dess värdekedjor.
- (58) Ansvarsordningen reglerar inte vem som ska bevisa att företagets agerande varit rimligt och tillräckligt med hänsyn till omständigheterna i fallet, och frågan överläts därför till nationell lagstiftning.
- (59) Vad gäller regler om civilrättsligt ansvar bör ett företags civilrättsliga ansvar för skador som uppstår på grund av dess underlåtenhet att iaktta tillbörlig aktsamhet inte påverka dess dotterbolags civilrättsliga ansvar eller det civilrättsliga ansvaret för direkta och indirekta affärspartner i värdekedjan. Vidare bör reglerna om civilrättsligt ansvar i detta direktiv inte påverka tillämpningen av sådana unionsregler eller nationella regler om civilrättsligt ansvar i samband med negativa effekter för de mänskliga rättigheterna eller miljön som föreskriver ansvar i situationer som inte omfattas av eller föreskriver strängare ansvar än detta direktiv.
- (60) Beträffande civilrättsligt ansvar till följd av negativ miljöpåverkan kan personer som lider skada begära ersättning enligt detta direktiv även om de överlappar med anspråk som rör mänskliga rättigheter.
- (61) För att säkerställa att offer för människorättskränkningar och miljöskador kan väcka skadeståndstalan och begära ersättning för skador som uppstår till följd av ett företags underlåtenhet att uppfylla de skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet som följer av

detta direktiv, även om den lag som är tillämplig på sådana krav inte är lagstiftningen i en medlemsstat, vilket till exempel skulle kunna vara fallet i enlighet med internationella privaträttsliga regler när skadan inträffar i ett tredjeland, bör detta direktiv ålägga medlemsstaterna att säkerställa att det ansvar som föreskrivs i de bestämmelser i nationell lagstiftning som införlivar denna artikel är internationellt tvingande i fall där den lag som är tillämplig på sådana anspråk inte är lagstiftningen i en medlemsstat.

- (62) Ordningen för civilrättsligt ansvar enligt detta direktiv bör inte påverka tillämpningen av direktiv 2004/35/EG om miljöansvar. Detta direktiv bör inte hindra medlemsstaterna från att införa ytterligare, strängare skyldigheter för företag eller från att i övrigt vidta ytterligare åtgärder med samma syften som det direktivet.
- (63) I alla medlemsstaters nationella lagstiftning har medlemmar av företagsledningen en aktsamhetsplikt gentemot företaget. För att säkerställa att denna allmänna skyldighet förstås och tillämpas på ett sätt som är konsekvent och förenligt med de krav på tillbörlig aktsamhet som införs genom detta direktiv och att medlemmar av företagets ledning systematiskt beaktar hållbarhetsfrågor i sina beslut, bör detta direktiv på ett harmoniserat sätt klargöra den allmänna aktsamhetsplikten för medlemmar av företagsledningen att agera i företagets bästa intresse, genom att fastställa att dessa personer ska beakta de hållbarhetsfrågor som avses i direktiv 2013/34/EU, däribland, i tillämpliga fall, mänskliga rättigheter, klimatförändringar och miljökonsekvenser, inbegripet på kort, medellång och lång sikt. Ett sådant klargörande innebär inte ett krav på att befintliga nationella företagsstrukturer ändras.
- (64) Ansvaret för tillbörlig aktsamhet bör tilldelas medlemmarna av företagsledningen, i linje med de internationella ramarna för tillbörlig aktsamhet. Medlemmarna av företagsledningen bör därför ansvara för att införa och övervaka de åtgärder för tillbörlig aktsamhet som fastställs i detta direktiv och för att anta företagets policy för tillbörlig aktsamhet, med beaktande av synpunkter från berörda parter och organisationer i det civila samhället och genom integrering av tillbörlig aktsamhet i företagets ledningssystem. Medlemmarna av företagsledningen bör också anpassa företagsstrategin till de faktiska och potentiella effekter som identifierats och till eventuella åtgärder för tillbörlig aktsamhet som vidtagits.
- (65) Personer som arbetar för företag som omfattas av krav på tillbörlig aktsamhet enligt detta direktiv eller som är i kontakt med sådana företag inom ramen för sin arbetsrelaterade verksamhet kan spela en viktig roll när det gäller att avslöja överträdelser av bestämmelserna i detta direktiv. De kan därför bidra till att förebygga och avskräcka från sådana överträdelser och stärka efterlevnaden av detta direktiv. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937¹⁰⁶ bör därför tillämpas på rapportering av alla

¹⁰⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1937 av den 23 oktober 2019 om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av unionsrätten (EUT L 305, 26.11.2019, s. 17).

överträdelser av detta direktiv och på skyddet av personer som rapporterar sådana överträdelser.

- (66) I syfte att specificera den information som företag som inte omfattas av rapporteringskrav enligt bestämmelserna om företagens hållbarhetsrapportering enligt direktiv 2013/34/EU bör lämna rörande de frågor som omfattas av detta direktiv, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på fastställande av ytterligare regler om innehållet i och kriterierna för sådan rapportering, med angivande av information om beskrivningen av tillbörlig aktsamhet, potentiella och faktiska effekter och åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med dessa. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016¹⁰⁷. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (67) Detta direktiv bör tillämpas i överensstämmelse med unionens dataskyddslagstiftning och rätten till integritetsskydd och skydd av personuppgifter som fastslås i artiklarna 7 och 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. All behandling av personuppgifter enligt detta direktiv ska ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679¹⁰⁸, inbegripet kraven på ändamålsbegränsning, uppgiftsminimering och lagringsbegränsning.
- (68) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 28.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725¹⁰⁹ och avgav ett yttrande den ... 2022.
- (69) Detta direktiv påverkar inte sådana skyldigheter på områdena mänskliga rättigheter, miljöskydd och klimatförändringar som följer av andra unionsrättsakter. Om bestämmelserna i detta direktiv strider mot en bestämmelse i en annan unionslagstiftningsakt som har samma mål och föreskriver mer omfattande eller mer specifika skyldigheter, bör bestämmelserna i den andra unionslagstiftningsakten ha företräde i den omfattning som konflikten gäller och ska tillämpas på dessa särskilda skyldigheter.

¹⁰⁷ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

¹⁰⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

¹⁰⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (70) Kommissionen bör bedöma och rapportera om huruvida nya sektorer bör läggas till i förteckningen över sektorer med omfattande miljöpåverkan som omfattas av detta direktiv, för att anpassa den till riktlinjerna från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling eller mot bakgrund av tydliga belägg för arbetskraftsexploatering, kränkningar av de mänskliga rättigheterna eller nya miljöhot, om huruvida den förteckning över relevanta internationella konventioner som avses i detta direktiv bör ändras, särskilt mot bakgrund av den internationella utvecklingen, eller om huruvida bestämmelserna om tillbörlig aktsamhet i detta direktiv bör utvidgas till att omfatta negativa klimateffekter.
- (71) Målet för detta direktiv, nämligen att bättre utnyttja den inre marknadens potential att bidra till omställningen till en hållbar ekonomi och att bidra till hållbar utveckling genom att förebygga och begränsa potentiella eller faktiska negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och miljön i företagens värdekedjor, kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås av medlemsstaterna enskilt eller utan samordning, utan kan snarare, på grund av åtgärdernas omfattning och verkningar, uppnås bättre på unionsnivå. De problem som hanteras och deras orsaker har en gränsöverskridande dimension, eftersom många företag bedriver verksamhet i hela unionen eller globalt och värdekedjorna sträcker sig till andra medlemsstater och tredjeländer. Dessutom riskerar enskilda medlemsstaters åtgärder att bli ineffektiva och leda till fragmentering av den inre marknaden. Unionen kan därför vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EUF-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Innehåll

1. I detta direktiv fastställs regler
 - (a) om skyldigheter för företag vad gäller faktiska och potentiella negativa effekter för mänskliga rättigheter och negativa miljöeffekter, med avseende på företagens egen verksamhet, deras dotterbolags verksamhet och den verksamhet i värdekedjan som utförs av enheter med vilka företaget har en etablerad affärsförbindelse, och
 - (b) om ansvar för åsidosättande av de skyldigheter som nämns ovan.

Affärsförbindelsernas karaktär som "etablerade" ska omprövas regelbundet och minst var tolfte månad.
2. Detta direktiv ska inte utgöra grund för att sänka den nivå av skydd för mänskliga rättigheter eller miljön eller klimatet som föreskrivs i medlemsstaternas lagstiftning vid tidpunkten för antagandet av detta direktiv.

3. Detta direktiv ska inte påverka skyldigheter på områdena mänskliga rättigheter, miljöskydd och klimatförändringar som följer av andra unionsrättsakter. Om bestämmelserna i detta direktiv strider mot en bestämmelse i en annan unionslagstiftningsakt som har samma mål och föreskriver mer omfattande eller mer specifika skyldigheter, ska bestämmelserna i den andra unionslagstiftningsakten ha företräde i de avseenden som konflikten gäller och tillämpas på dessa särskilda skyldigheter.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på företag som bildats i enlighet med en medlemsstats lagstiftning och som uppfyller ett av följande villkor:
- (a) Företaget hade i genomsnitt mer än 500 anställda och en global nettoomsättning på över 150 miljoner EUR under det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning har upprättats.
 - (b) Företaget uppnådde inte tröskelvärdena i led a, men hade i genomsnitt mer än 250 anställda och en global nettoomsättning på mer än 40 miljoner euro under det senaste räkenskapsår för vilket årsredovisning har upprättats, förutsatt att minst 50 % av denna nettoomsättning genererades inom en eller flera av följande sektorer:
 - i) Tillverkning av textilier, läder och liknande produkter (inbegripet skodon) och partihandel med textilier, kläder och skodon.
 - ii) Jordbruk, skogsbruk, fiske (inklusive vattenbruk), tillverkning av livsmedel och partihandel med jordbruksråvaror, levande djur, trä, livsmedel och drycker.
 - iii) Utvinning av mineraltillgångar oavsett var de utvinns (inklusive råolja, naturgas, kol, brunkol, metaller och metallmalm samt alla andra icke-metalliska mineraler och stenbrottsprodukter), tillverkning av basmetallprodukter, andra icke-metalliska mineraliska produkter och metallvaror (utom maskiner och utrustning) samt partihandel med mineralresurser, basprodukter och mellanprodukter av mineral (inklusive metaller och metallmalm, byggmaterial, bränslen, kemikalier och andra mellanprodukter).
2. Detta direktiv ska också tillämpas på företag som bildats i enlighet med ett tredjelands lagstiftning och som uppfyller ett av följande villkor:
- (a) Det genererade en nettoomsättning på mer än 150 miljoner euro i unionen under det räkenskapsår som föregick det senaste räkenskapsåret,
 - (b) Det genererade en nettoomsättning på mer än 40 miljoner euro men högst 150 miljoner euro i unionen under det räkenskapsår som föregick det senaste räkenskapsåret, förutsatt att minst 50 % av dess globala nettoomsättning genererades inom en eller flera av de sektorer som anges i punkt 1 b.

3. Vid tillämpning av punkt 1 ska antalet deltidsanställda beräknas i heltidsekvivalenter. Arbetstagare som hyrs ut av bemanningsföretag ska tas med i beräkningen av antalet anställda på samma sätt som om de vore direkt anställda av företaget under samma tidsperiod.
4. Vad gäller de företag som avses i punkt 1 ska den medlemsstat som är behörig att reglera frågor som omfattas av detta direktiv vara den medlemsstat där företaget har sitt säte.

Artikel 3

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- (a) *företag*: något av följande:
- i) En juridisk person som bildats i en av de juridiska former som förtecknas i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU¹¹⁰.
 - ii) En juridisk person som har bildats i enlighet med lagstiftningen i ett tredjeland i en form som är jämförbar med dem som förtecknas i bilagorna I och II till det direktivet.
 - iii) En juridisk person som bildats i en av de juridiska former som förtecknas i bilaga II till direktiv 2013/34/EU och som uteslutande består av företag som är organiserade i någon av de juridiska former som omfattas av leden i och ii.
 - iv) Ett reglerat finansiellt företag, oavsett juridisk form, som är
 - ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013¹¹¹,
 - ett värdepappersföretag enligt definitionen i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU¹¹²,
 - en förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) enligt definitionen i artikel 4.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv

¹¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

¹¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).

¹¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

2011/61/EU, inbegripet en EuVECA-förvaltare enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 345/2013¹¹³, en Eusef-förvaltare enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013¹¹⁴ och en förvaltare av Eltif-fonder enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/760¹¹⁵,

- ett förvaltningsbolag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) enligt definitionen i artikel 2.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG¹¹⁶,
- ett försäkringsföretag enligt definitionen i artikel 13.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EU¹¹⁷,
- ett återförsäkringsföretag enligt definitionen i artikel 13.4 i direktiv 2009/138/EG,
- ett tjänstepensionsinstitut enligt definitionen i artikel 1.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/2341/EG¹¹⁸,
- pensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som betraktas som en del av sociala trygghetssystem och som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 883/2004¹¹⁹ och (EG) 987/2009¹²⁰ samt alla rättssubjekt som har inrättats i syfte att investera i sådana planer,
- en alternativ investeringsfond (AIF) som förvaltas av en AIF-förvaltare enligt definitionen i artikel 4.1 b i direktiv 2011/61/EU eller en AIF som omfattas av tillsyn enligt tillämplig nationell rätt,

¹¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 345/2013 av den 17 april 2013 om europeiska riskkapitalfonder (EUT L 115, 25.4.2013, s. 1).

¹¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013 av den 17 april 2013 om europeiska fonder för socialt företagande (EUT L 115, 25.4.2013, s. 18).

¹¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/760 av den 29 april 2015 om europeiska långsiktiga investeringsfonder (EUT L 123, 19.5.2015, s. 98).

¹¹⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

¹¹⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1);

¹¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 354, 23.12.2016, s. 37).

¹¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1).

¹²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 284, 30.10.2009, s. 1).

- fondföretag i den mening som avses i artikel 1.2 i direktiv 2009/65/EG,
- en central motpart enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 648/2012¹²¹,
- en värdepapperscentral enligt definitionen i artikel 2.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014¹²²,
- ett specialföretag för försäkring eller återförsäkring som auktoriserats i enlighet med artikel 211 i direktiv 2009/138/EG,
- specialföretag för värdepapperisering enligt definitionen i artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402¹²³,
- ett försäkringsholdingbolag enligt definitionen i artikel 212.1 f i direktiv 2009/138/EG eller ett blandat finansiellt holdingföretag enligt definitionen i artikel 212.1 h i direktiv 2009/138/EG, som ingår i en försäkringsgrupp som är föremål för grupp tillsyn enligt artikel 213 i det direktivet och som inte är undantagen från grupp tillsyn enligt artikel 214.2 i direktiv 2009/138/EG,
- ett betalningsinstitut enligt definitionen i artikel 1.1 d i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366¹²⁴,
- ett institut för elektroniska pengar enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG¹²⁵,
- en leverantör av gräsrötsfinansieringstjänster enligt definitionen i artikel 2.1 e i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503¹²⁶,

¹²¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister (EUT L 201, 27.7.2012, s. 1).

¹²² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (EUT L 257, 28.8.2014, s. 1).

¹²³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012 (EUT L 347, 28.12.2017, s. 35).

¹²⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 23.12.2015, s. 35).

¹²⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG (EUT L 267, 10.10.2009, s. 7).

- en leverantör av kryptotillgångstjänster enligt definitionen i artikel 3.1.8 i [förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om marknader för kryptotillgångar och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937¹²⁷] som utför en eller flera kryptotillgångstjänster enligt definitionen i artikel 3.1.9 i [förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om marknader för kryptotillgångar och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937].
- (b) *negativ miljöpåverkan*: negativ miljöpåverkan till följd av överträdelse av ett förbud eller en skyldighet som följer av de internationella miljökonventioner som anges i del II i bilagan.
- (c) *negativa effekter för de mänskliga rättigheterna*: en negativ effekt för skyddade personer till följd av kränkning av någon av de rättigheter eller något av de förbud som anges i del I avsnitt 1 i bilagan, såsom de fastställts i de internationella konventioner som förtecknas i del I avsnitt 2 i bilagan.
- (d) *dotterföretag*: en juridisk person genom vilken verksamheten i ett ”kontrollerat företag” enligt definitionen i artikel 2.1 f i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG¹²⁸ utövas.
- (e) *affärsförbindelse*: en förbindelse med en leverantör, underleverantör eller någon annan rättslig enhet (partner)
 - i) med vilken företaget har ett affärsavtal eller till vilken företaget tillhandahåller finansiering, försäkring eller återförsäkring, eller
 - ii) som bedriver affärsverksamhet med anknytning till företagets produkter eller tjänster för företaget eller för dess räkning.
- (f) *etablerad affärsförbindelse*: en direkt eller indirekt affärsförbindelse som på grund av sin intensitet eller varaktighet är, eller förväntas vara, varaktig och som inte utgör en försumbar eller endast underordnad del av värdekedjan.
- (g) *värdekedja*: verksamhet som har anknytning till ett företags produktion av en vara eller tillhandahållande av en tjänst, inbegripet utveckling av produkten eller tjänsten och användning och bortskaffande av produkten samt därmed sammanhängande verksamhet i tidigare och senare led av företagets etablerade affärsförbindelser. Vad gäller företag i den mening som avses i led a iv ska ”värdekedja” med avseende på tillhandahållandet

¹²⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1503 av den 7 oktober 2020 om europeiska leverantörer av gräsrotsfinansieringstjänster för företag och om ändring av förordning (EU) 2017/1129 och direktiv (EU) 2019/1937 (EUT L 347, 20.10.2020, s. 1).

¹²⁷ KOM(2020) 593 final.

¹²⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG av den 15 december 2004 om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av direktiv 2001/34/EG (EUT L 390, 31.12.2004, s. 38).

av dessa specifika tjänster endast inbegripa verksamhet som bedrivs av kunder som mottar sådana lån, krediter och andra finansiella tjänster samt av andra företag som tillhör samma koncern och vars verksamhet är knuten till avtalet i fråga. Värdekedjan för sådana reglerade finansiella företag omfattar inte små och medelstora företag som tar emot lån, krediter, finansiering, försäkring eller återförsäkring av sådana enheter.

- (h) *oberoende tredjepartskontroll*: kontroll av att ett företag, eller delar av dess värdekedja, uppfyller de människoräts- och miljökrav som följer av bestämmelserna i detta direktiv, utförd av en revisor som är oberoende av företaget, fri från intressekonflikter, har erfarenhet av och kompetens i miljö- och människorätsfrågor och är ansvarig för revisionens kvalitet och tillförlitlighet.
- (i) *små och medelstora företag*: mikroföretag, små företag eller medelstora företag, oavsett juridisk form, som inte ingår i en stor koncern, enligt definitionerna i artikel 3.1, 3.2, 3.3 och 3.7 i direktiv 2013/34/EU.
- (j) *branschinitiativ*: en kombination av frivilliga förfaranden, verktyg och mekanismer för tillbörlig aktsamhet i värdekedjan, inbegripet oberoende tredjepartskontroller, som utvecklats och övervakas av regeringar, branschorganisationer eller grupper av berörda organisationer.
- (k) *auktoriserad företrädare*: en fysisk eller juridisk person som är bosatt eller etablerad i unionen och som har ett mandat från ett företag i den mening som avses i led a ii att agera på dess vägnar när det gäller att fullgöra det företags skyldigheter enligt detta direktiv.
- (l) *allvarlig negativ effekt*: en negativ miljöeffekt eller en negativ effekt för de mänskliga rättigheterna som är särskilt betydande till sin natur, eller som påverkar ett stort antal personer eller ett stort område av miljön, eller som är oåterkallelig eller särskilt svår att avhjälpa på grund av de åtgärder som krävs för att återställa den situation som rådde innan effekten inträdde.
- (m) *nettoomsättning*:
 - i) nettoomsättning enligt definitionen i artikel 2.5 i direktiv 2013/34/EU, eller,
 - ii) om företaget tillämpar internationella redovisningsstandarder som antagits på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002¹²⁹ eller är ett företag i den mening som avses i led a ii, de intäkter som definieras av eller i den mening som avses i den ram för finansiell rapportering som ligger till grund för upprättandet av företags finansiella rapporter.

¹²⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder (EGT L 243, 11.9.2002, s. 1).

- (n) *berörda parter*: företagets anställda, de anställda i dess dotterbolag och andra personer, grupper, sammanslutningar eller enheter vars rättigheter eller intressen påverkas eller skulle kunna påverkas av företagets eller dess dotterbolags eller affärsförbindelsers produkter, tjänster och verksamhet.
- (o) medlem av företagsledningen:
 - i) en medlem av ett företags förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan,
 - ii) den verkställande direktören och, om en sådan befattning finns i bolaget, den vice verkställande direktören, även när de inte är medlemmar av bolagets förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan,
 - iii) andra personer som utför liknande uppgifter som de som utförs enligt led i eller ii.
- (p) *styrelse*: det förvaltnings- eller övervakningsorgan som ansvarar för övervakningen av den verkställande ledningen i företaget eller, om det inte finns något sådant organ, den eller de personer som utför motsvarande uppgifter.
- (q) *lämplig åtgärd*: en åtgärd som är ägnad att uppnå målen för tillbörlig aktsamhet, som står i proportion till hur allvarlig och sannolik den negativa inverkan är, och som företaget rimligen har tillgång till, med beaktande av omständigheterna i det specifika fallet, inbegripet den ekonomiska sektorns och den specifika affärsförbindelsens särdrag och företagets inflytande över denna, samt behovet av att säkerställa prioritering av åtgärder.

Artikel 4

Tillbörlig aktsamhet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag visar tillbörlig aktsamhet i fråga om mänskliga rättigheter och miljö i enlighet med artiklarna 5–11 (*tillbörlig aktsamhet*) genom att vidta följande åtgärder:
 - (a) Integrera tillbörlig aktsamhet i sina policyer i enlighet med artikel 5.
 - (b) Identifiera faktiska eller potentiella negativa effekter i enlighet med artikel 6.
 - (c) Förebygga och begränsa potentiella negativa effekter, säkerställa att faktiska negativa effekter upphör och minimera omfattningen av dessa i enlighet med artiklarna 7 och 8.
 - (d) Inrätta och upprätthålla ett klagomålsförfarande i enlighet med artikel 9.
 - (e) Övervaka effektiviteten i sina policyer och åtgärder för tillbörlig aktsamhet i enlighet med artikel 10.
 - (f) Offentligt kommunicera om tillbörlig aktsamhet i enlighet med artikel 11.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag, för att kunna iaktta tillbörlig aktsamhet, har rätt att dela resurser och information inom sina respektive koncerner och med andra rättsliga enheter i enlighet med tillämplig konkurrenslagstiftning.

Artikel 5

Integrering av tillbörlig aktsamhet i företagens policyer

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företagen integrerar tillbörlig aktsamhet i alla sina företagspolicyer och har en policy för tillbörlig aktsamhet. Policyn för tillbörlig aktsamhet ska innehålla följande:
 - a) En beskrivning av företagets strategi, även på lång sikt, för tillbörlig aktsamhet.
 - b) En uppförandekod som beskriver de regler och principer som ska följas av företagets anställda och dotterbolag.
 - c) En beskrivning av de förfaranden som införts för att tillämpa tillbörlig aktsamhet, inbegripet de åtgärder som vidtagits för att kontrollera efterlevnaden av uppförandekoden och utvidga dess tillämpning till etablerade affärsförbindelser.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att företagen årligen uppdaterar sin policy för tillbörlig aktsamhet.

Artikel 6

Identifiering av faktiska och potentiella negativa effekter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företagen vidtar lämpliga åtgärder för att identifiera faktiska och potentiella negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och negativa miljöeffekter som härrör från deras egen eller dotterbolagens verksamhet och, i de fall de har anknytning till deras värdekedjor, från deras etablerade affärsförbindelser, i enlighet med punkterna 2, 3 och 4.
2. Genom undantag från punkt 1 ska de företag som avses i artikel 2.1 b och artikel 2.2 b endast vara skyldiga att identifiera faktiska och potentiella allvarliga negativa effekter som är relevanta för respektive sektor som anges i artikel 2.1 b.
3. När företag som avses i artikel 3 a iv tillhandahåller krediter, lån eller andra finansiella tjänster ska de först i anslutning till att tjänsten börjar tillhandahållas identifiera faktiska och potentiella negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och negativa miljöeffekter.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att företagen, för att identifiera de negativa effekter som avses i punkt 1, och vid behov på grundval av kvantitativ och kvalitativ information, har rätt att använda lämpliga resurser, inbegripet oberoende rapporter och information som samlats in genom det klagomålsförfarande som föreskrivs i artikel 9. Företagen ska i förekommande fall också genomföra samråd med potentiellt berörda grupper, inbegripet arbetstagare och andra relevanta intressenter, för att samla in information om faktiska eller potentiella negativa effekter.

Artikel 7

Förebyggande av potentiella negativa effekter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företagen vidtar lämpliga åtgärder för att förebygga eller, om förebyggande inte är möjligt eller inte omedelbart är möjligt, på lämpligt sätt

begränsa potentiella negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och negativa miljöeffekter som har identifierats eller borde ha identifierats i enlighet med artikel 6, i överensstämmelse med punkterna 2, 3, 4 och 5 i den här artikeln.

2. Företagen ska vara skyldiga att i förekommande fall vidta följande åtgärder:
 - a) Om det behövs på grund av arten av eller komplexiteten i de åtgärder som krävs för förebyggande, utarbeta och genomföra en handlingsplan för förebyggande, med rimliga och tydligt definierade tidsfrister för åtgärder samt kvalitativa och kvantitativa indikatorer för att mäta förbättringar. Handlingsplanen för förebyggande ska utarbetas i samråd med de berörda parter som påverkas.
 - b) Sträva efter avtalsenliga garantier från en affärspartner med vilken företaget har en direkt affärsförbindelse som innebär att partnern kommer att säkerställa efterlevnad av företagets uppförandekod och, om nödvändigt, en handlingsplan för förebyggande åtgärder, inbegripet att begära motsvarande avtalsenliga garantier från sina partner i den mån deras verksamhet ingår i företagets värdekedja (*contractual cascading*). När sådana avtalsenliga garantier erhålls ska punkt 4 tillämpas.
 - c) Göra nödvändiga investeringar, t.ex. i förvaltnings- eller produktionsprocesser och infrastruktur, för att uppfylla kraven i punkt 1.
 - d) Tillhandahålla riktat och proportionellt stöd till små eller medelstora företag med vilka företaget har en etablerad affärsförbindelse, om efterlevnad av uppförandekoden eller handlingsplanen för förebyggande skulle äventyra de små och medelstora företagens bärkraft.
 - e) I enlighet med unionsrätten, inbegripet konkurrenslagstiftningen, samarbeta med andra enheter, inbegripet, i förekommande fall, för att öka företagets förmåga att få den negativa effekten att upphöra, särskilt om ingen annan åtgärd är lämplig eller effektiv.
3. Vad gäller potentiella negativa effekter som inte kan förebyggas eller i tillräcklig utsträckning begränsas genom åtgärderna i punkt 2 får företaget försöka ingå ett avtal med en partner med vilken det har en indirekt förbindelse, i syfte att uppnå efterlevnad av företagets uppförandekod eller en förebyggande handlingsplan. Vid ingåendet av ett sådant avtal ska punkt 4 tillämpas.
4. De avtalsenliga garantierna i avtalet ska åtföljas av lämpliga åtgärder för att kontrollera efterlevnaden. För att kontrollera efterlevnaden får företaget hänvisa till lämpliga branschinitiativ eller oberoende tredjepartskontroll.

När avtalsgarantier erhålls eller ett avtal ingås med ett litet eller medelstort företag ska de villkor som används vara rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande. Om åtgärder för att kontrollera efterlevnaden vidtas med avseende på små och medelstora företag ska företaget stå för kostnaderna för den oberoende tredjepartskontrollen.
5. Vad gäller potentiella negativa effekter i den mening som avses i punkt 1 som inte kan förebyggas eller i tillräcklig utsträckning begränsas genom åtgärderna i punkterna 2, 3 och 4, ska företaget vara skyldigt att avstå från att ingå nya eller utvidga befintliga

förbindelser med den partner i samband med vilken eller i vars värdekedja effekten har uppstått och ska, om den lagstiftning som reglerar deras förbindelser så medger, vidta följande åtgärder:

- (a) Tillfälligt avbryta handelsförbindelserna med den berörda partnern och samtidigt sträva efter att förebygga och minimera effekterna, om det finns rimliga förväntningar på att dessa insatser kommer att ge resultat på kort sikt,
- (b) Avsluta affärsförbindelsen med avseende på den berörda verksamheten, om de potentiella negativa effekterna är allvarliga.

Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns en möjlighet att avsluta affärsförbindelsen i avtal som regleras av deras lagstiftning.

- 6. Genom undantag från punkt 5 b ska företag som avses i artikel 3 a iv som tillhandahåller krediter, lån eller andra finansiella tjänster, inte vara skyldiga att säga upp kreditavtalet, låneavtalet eller något annat avtal om finansiella tjänster om detta rimligen kan förväntas orsaka väsentlig skada för den enhet till vilken tjänsten tillhandahålls.

Artikel 8

Åtgärder för att få faktiska negativa effekter att upphöra

- 1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företagen vidtar lämpliga åtgärder för att få de faktiska negativa effekter som har identifierats eller borde ha identifierats i enlighet med artikel 6 att upphöra i enlighet med punkterna 2–6 i den här artikeln.
- 2. Om de negativa effekterna inte kan fås att upphöra ska medlemsstaterna säkerställa att företagen minimerar omfattningen av en sådan effekt.
- 3. Företagen ska vara skyldiga att i förekommande fall vidta följande åtgärder:
 - a) Neutralisera de negativa effekterna eller minimera deras omfattning, inbegripet genom att betala skadestånd till de drabbade personerna och ekonomisk ersättning till de drabbade samhällena. Åtgärden ska stå i proportion till de negativa effekternas betydelse och omfattning och till hur företagets beteende bidragit till de negativa effekterna.
 - b) Vid behov utarbeta och genomföra en plan för korrigerande åtgärder med rimliga och tydligt definierade åtgärdsfrister och kvalitativa och kvantitativa indikatorer för att mäta förbättringar. När så är lämpligt ska planen för korrigerande åtgärder utarbetas i samråd med berörda parter.
 - c) Sträva efter avtalsenliga garantier från en direkt partner med vilken företaget har en etablerad affärsförbindelse som innebär att partnern kommer att säkerställa efterlevnad av uppförandekoden och, vid behov, en plan för korrigerande åtgärder, inbegripet genom att begära motsvarande avtalsenliga garantier från sina partner i den mån de ingår i värdekedjan (*contractual cascading*). När sådana avtalsenliga garantier erhålls ska punkt 5 tillämpas.

- d) Göra nödvändiga investeringar, t.ex. i förvaltnings- eller produktionsprocesser och infrastruktur, för att uppfylla kraven i punkterna 1, 2 och 3.
 - e) Tillhandahålla riktat och proportionellt stöd till små eller medelstora företag med vilka företaget har en etablerad affärsförbindelse, om efterlevnad av uppförandekoden eller planen för korrigerande åtgärder skulle äventyra de små och medelstora företagens bärkraft.
 - f) I enlighet med unionsrätten, inbegripet konkurrenslagstiftningen, samarbeta med andra enheter, inbegripet, i förekommande fall, för att öka företagets förmåga att få den negativa effekten att upphöra, särskilt om ingen annan åtgärd är lämplig eller effektiv.
4. Vad gäller faktiska negativa effekter som inte kan fås att upphöra eller i tillräcklig utsträckning begränsas genom åtgärderna i punkt 3 får företaget försöka ingå ett avtal med en partner med vilken det har en indirekt förbindelse, i syfte att uppnå efterlevnad av företagets uppförandekod eller en plan för korrigerande åtgärder. Vid ingåendet av ett sådant avtal ska punkt 5 tillämpas.
5. De avtalsenliga garantierna i avtalet ska åtföljas av lämpliga åtgärder för att kontrollera efterlevnaden. För att kontrollera efterlevnaden får företaget hänvisa till lämpliga branschinitiativ eller oberoende tredjepartskontroll.
- När avtalsgarantier erhålls eller ett avtal ingås med ett litet eller medelstort företag ska de villkor som används vara rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande. Om åtgärder för att kontrollera efterlevnaden vidtas med avseende på små och medelstora företag ska företaget stå för kostnaderna för den oberoende tredjepartskontrollen.
6. Vad gäller potentiella faktiska negativa effekter i den mening som avses i punkt 1 som inte kan fås att upphöra eller vars omfattning inte kunnat begränsas genom åtgärderna i punkterna 3, 4 och 5, ska avstå från att ingå nya eller utvidga befintliga förbindelser med den partner i samband med vilken eller i vars värdekedja effekten har uppstått och ska, om den lagstiftning som reglerar deras förbindelser så medger, vidta någon av följande åtgärder:
- a) Tillfälligt avbryta affärsförbindelserna med den berörda partnern, samtidigt som ansträngningar görs för att få de negativa effekterna att upphöra eller minimera deras omfattning.
 - b) Avsluta affärsförbindelsen med avseende på den berörda verksamheten, om de negativa effekterna anses vara allvarliga.
- Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns en möjlighet att avsluta affärsförbindelsen i avtal som regleras av deras lagstiftning.
7. Genom undantag från punkt 6 b ska företag som avses i artikel 3 a iv som tillhandahåller krediter, lån eller andra finansiella tjänster, inte vara skyldiga att säga upp kreditavtalet, låneavtalet eller något annat avtal om finansiella tjänster om detta rimligen kan förväntas orsaka väsentlig skada för den enhet till vilken tjänsten tillhandahålls.

Artikel 9

Klagomålsförfarande

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag ger de personer och organisationer som förtecknas i punkt 2 möjlighet att lämna in klagomål till dem om de har berättigade farhågor om faktiska eller potentiella negativa effekter för de mänskliga rättigheterna och negativa miljöeffekter med avseende på företagens egen verksamhet, deras dotterbolags verksamhet och deras värdekedjor.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att klagomålen kan lämnas in av
 - a) personer som påverkas av eller har rimliga skäl att anta att de kan komma att påverkas av en negativ effekt,
 - b) fackföreningar och andra arbetstagarrepresentanter som företräder enskilda personer som arbetar i den berörda värdekedjan,
 - c) organisationer i det civila samhället som är verksamma på områden som har koppling den berörda värdekedjan.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att företagen inrättar ett förfarande för att hantera sådana klagomål som avses i punkt 1, inbegripet ett förfarande för när företaget anser att klagomålet är ogrundat, och informera de berörda arbetstagarna och fackföreningarna om dessa förfaranden. Om klagomålet är välgrundat ska medlemsstaterna säkerställa att den negativa effekt som klagomålet gäller anses vara identifierad i den mening som avses i artikel 6.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att klagande har rätt att
 - a) begära lämplig uppföljning av klagomålet från det företag till vilket de har lämnat in ett klagomål enligt punkt 1, och
 - b) träffa företagets företrädare på lämplig nivå för att diskutera de potentiella eller faktiska allvarliga negativa effekter som klagomålet gäller.

Artikel 10

Övervakning

Medlemsstaterna ska säkerställa att företagen regelbundet utvärderar sina egna och sina dotterbolags verksamheter och åtgärder och, vad gäller företagets värdekedjor, dessas etablerade affärsförbindelsers verksamheter och åtgärder, i syfte att övervaka effektiviteten i arbetet för att identifiera, förebygga, begränsa, stoppa och minimera de negativa effekterna för de mänskliga rättigheterna och miljön. Sådana utvärderingar ska, i förekommande fall, baseras på kvalitativa och kvantitativa indikatorer och utföras minst var tolfte månad och närhelst det finns rimliga skäl att anta att betydande nya risker för uppkomst av dessa negativa effekter kan tillkomma. Policyn för tillbörlig aktsamhet ska uppdateras i enlighet med resultatet av dessa bedömningar.

Artikel 11

Kommunikation

Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som inte omfattas av rapporteringskraven enligt artiklarna 19a och 29a i direktiv 2013/34/EU rapporterar om de frågor som omfattas av detta direktiv genom att på sin webbplats offentliggöra en årlig översikt på ett språk som är brukligt i internationella affärskretsar. Översikten ska offentliggöras senast den 30 april varje år och omfatta det föregående kalenderåret.

Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 28 med avseende på innehållet i och kriterierna för sådan rapportering enligt punkt 1, med närmare uppgifter om beskrivningen av tillbörlig aktsamhet, potentiella och faktiska negativa effekter och åtgärder som vidtagits avseende dessa.

Artikel 12

Standardavtalsklausuler

För att ge stöd till företag i syfte att underlätta deras efterlevnad av artikel 7.2 b och artikel 8.3 c ska kommissionen anta riktlinjer om frivilliga standardavtalsklausuler.

Artikel 13

Riktlinjer

För att ge stöd till företag eller medlemsstaternas myndigheter om hur företag bör uppfylla sina skyldigheter avseende tillbörlig aktsamhet får kommissionen, i samråd med medlemsstaterna och berörda parter, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Europeiska miljöbyrån och i förekommande fall internationella organ med sakkunskap om tillbörlig aktsamhet, utfärda riktlinjer, även för specifika sektorer eller specifika negativa effekter.

Artikel 14

Kompletterande åtgärder

1. Medlemsstaterna ska, för att tillhandahålla information och stöd till företag och partner med vilka de har etablerat affärsförbindelser i sina värdekedjor, i sina ansträngningar att fullgöra skyldigheterna enligt detta direktiv, inrätta och driva egna eller gemensamma webbplatser, plattformar eller portaler. Särskild uppmärksamhet ska i detta avseende riktas mot små och medelstora företag i företagens värdekedjor.
2. Utan att det påverkar tillämpliga regler för statligt stöd får medlemsstaterna ge finansiellt stöd till små och medelstora företag.
3. Kommissionen får komplettera medlemsstaternas stödåtgärder som bygger på befintliga unionsåtgärder för att stödja tillbörlig aktsamhet i unionen och i tredjeländer och får utarbeta nya åtgärder, inbegripet underlättande av gemensamma initiativ för berörda parter för att hjälpa företag att fullgöra sina skyldigheter.
4. Företag får förlita sig på branschsystem och flerpartsinitiativ för att stödja uppfyllandet av sina skyldigheter enligt artiklarna 5–11 i detta direktiv, i den mån sådana system och

initiativ är lämpliga för att stödja fullgörandet av dessa skyldigheter. Kommissionen och medlemsstaterna får underlätta spridningen av information om sådana system eller initiativ och resultaten av dessa. Kommissionen får i samarbete med medlemsstaterna utfärda riktlinjer för bedömning av ändamålsenligheten hos branschsystem och flerpartsinitiativ.

Artikel 15

Bekämpande av klimatförändringar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de företag som avses i artikel 2.1 a och 2.2 a antar en plan för att säkerställa att företagets affärsmodell och affärsstrategi är förenliga med övergången till en hållbar ekonomi och med begränsningen av den globala uppvärmningen till 1,5°Celsius, i linje med Parisavtalet. Denna plan ska särskilt, på grundval av information som företaget rimligen har tillgång till, ange i vilken utsträckning klimatförändringen utgör en risk för, eller är en konsekvens av, företagets verksamhet.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att företaget inkluderar utsläppsminskningssmål i sin plan, om klimatförändringar identifieras eller skulle ha identifierats som en betydande risk för, eller en betydande konsekvens av, företagets verksamhet.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att företagen tar vederbörlig hänsyn till fullgörandet av de skyldigheter som avses i punkterna 1 och 2 när de fastställer rörlig ersättning, om den rörliga ersättningen är kopplad till bidrag från en medlem av företagsledningen till företagets affärsstrategi och långsiktiga intressen och hållbarhet.

Artikel 16

Auktoriserad företrädare

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje företag som avses i artikel 2.2 utser en juridisk eller fysisk person till sin auktoriserade företrädare, som är etablerad eller har hemvist i en av de medlemsstater där personen i fråga är verksam. Auktoriseringen ska vara giltig från och med den tidpunkt då den bekräftas av den auktoriserade företrädaren.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att den auktoriserade företrädarens namn, adress, e-postadress och telefonnummer meddelas en tillsynsmyndighet i den medlemsstat där den auktoriserade företrädaren har hemvist eller är etablerad. Medlemsstaterna ska säkerställa att de auktoriserade företrädaren är skyldig att på begäran tillhandahålla en kopia av auktoriseringen på ett officiellt språk i en medlemsstat till någon av tillsynsmyndigheterna.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att en tillsynsmyndighet i den medlemsstat där den auktoriserade företrädaren har hemvist eller är etablerad och, såvida det inte rör sig om samma person, en tillsynsmyndighet i den medlemsstat där företaget genererade större delen av sin nettoomsättning i unionen under det räkenskapsår som föregick det senaste räkenskapsåret, informeras om att företaget är ett företag i den mening som avses i artikel 2.2.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje företag ger sin auktoriserade företrädare befogenhet att ta emot kommunikation från tillsynsmyndigheterna i alla frågor som är av vikt för att följa och kontrollera efterlevnaden av de nationella bestämmelser som införlivar detta direktiv. Företagen ska vara skyldiga att ge sina auktoriserade företrädare de befogenheter och resurser som krävs för att samarbeta med tillsynsmyndigheterna.

Artikel 17

Tillsynsmyndigheter

1. Varje medlemsstat ska utse en eller flera tillsynsmyndigheter med uppgift att övervaka efterlevnaden av de skyldigheter som fastställs i nationella bestämmelser som antagits i enlighet med artiklarna 6–11 och artikel 15.1 och 15.2 (*tillsynsmyndighet*).
2. Vad gäller de företag som avses i artikel 2.1 ska den behöriga tillsynsmyndigheten vara tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där bolaget har sitt säte.
3. Vad gäller företag som avses i artikel 2.2 ska den behöriga tillsynsmyndigheten vara tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där företaget har en filial. Om företaget inte har någon filial i någon medlemsstat eller har filialer i olika medlemsstater, ska den behöriga tillsynsmyndigheten vara tillsynsmyndigheten i den medlemsstat där företaget genererade större delen av sin nettoomsättning i unionen under det räkenskapsår som föregick det senaste räkenskapsåret före det datum som anges i artikel 30 eller det datum då företaget först uppfyllde kriterierna i artikel 2.2, beroende på vilket som inträffar sist.

Ett företag som avses i artikel 2.2 får, på grundval av ändrade omständigheter som leder till att det genererar den största delen av sin unionsomsättning i en annan medlemsstat, lämna en vederbörligen motiverad begäran om att ändra den tillsynsmyndighet som är behörig att reglera frågor som omfattas av detta direktiv med avseende på det företaget.
4. Om en medlemsstat utser mer än en tillsynsmyndighet ska den säkerställa att dessa myndigheters respektive befogenheter är tydligt definierade och att de samarbetar nära och effektivt med varandra.
5. Medlemsstaterna får utse de myndigheter som ska utöva tillsyn över reglerade finansiella företag till att även fungera som tillsynsmyndigheter vid tillämpningen av detta direktiv.
6. Senast den dag som anges i artikel 30.1 a ska medlemsstaterna informera kommissionen om namn och kontaktuppgifter för de tillsynsmyndigheter som utsetts enligt denna artikel samt om deras respektive behörighet om det finns flera utsedda tillsynsmyndigheter. De ska underrätta kommissionen om eventuella ändringar därvidlag.
7. Kommissionen ska offentliggöra en förteckning över tillsynsmyndigheterna, också på sin webbplats. Kommissionen ska regelbundet uppdatera förteckningen på grundval av den information som erhållits från medlemsstaterna.

8. Medlemsstaterna ska garantera tillsynsmyndigheternas oberoende och säkerställa att de och alla personer som arbetar för dem eller som har arbetat för dem samt revisorer eller experter som agerar för deras räkning utövar sina befogenheter på ett opartiskt och öppet sätt och med vederbörlig respekt för tystnadsplikten. Medlemsstaterna ska särskilt säkerställa att myndigheten är rättsligt och funktionellt oberoende av de företag som omfattas av detta direktiv eller andra marknadsintressen, att dess personal och de personer som ansvarar för dess ledning är fria från intressekonflikter, med förbehåll för sekretesskrav, och att de avstår från alla handlingar som är oförenliga med deras uppgifter.

Artikel 18

Tillsynsmyndigheternas befogenheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheterna har tillräckliga befogenheter och resurser för att utföra de uppgifter som de tilldelats enligt detta direktiv, inbegripet befogenhet att begära information och genomföra utredningar rörande efterlevnaden av de skyldigheter som fastställs i detta direktiv.
2. En tillsynsmyndighet får inleda en utredning på eget initiativ eller som en följd av välgrundade farhågor som den underrättats om i enlighet med artikel 19, om den anser att den har tillräcklig information som tyder på att ett företag eventuellt åsidosätter sina skyldigheter enligt de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med detta direktiv.
3. Inspektioner ska utföras i enlighet med den nationella lagstiftningen i den medlemsstat där inspektionen genomförs och föregås av en underrättelse till företaget, utom i de fall då en förhandsunderrättelse skulle hindra ett effektivt genomförande av inspektionen. Om en tillsynsmyndighet som ett led i sin utredning vill utföra en inspektion på en annan medlemsstats territorium än den egna, ska den begära bistånd från tillsynsmyndigheten i den medlemsstaten i enlighet med artikel 21.2.
4. Om en tillsynsmyndighet till följd av åtgärder som vidtagits i enlighet med punkterna 1 och 2 konstaterar att nationella bestämmelser som antagits i enlighet med detta direktiv inte har följts, ska den bevilja det berörda företaget en lämplig tidsfrist för att vidta korrigerande åtgärder, om sådana åtgärder är möjliga.

Vidtagandet av korrigerande åtgärder hindrar inte att administrativa sanktioner utdöms eller att civilrättsligt ansvar utlöses i händelse av skada, i enlighet med vad som följer av artiklarna 20 respektive 22.
5. När tillsynsmyndigheterna utför sina uppgifter ska de ha åtminstone följande befogenheter:
 - a) Beordra upphörande av överträdelser av nationella bestämmelser som antagits i enlighet med detta direktiv, avstående från att upprepa det relevanta beteendet och, i förekommande fall, vidtagande av korrigerande åtgärder som står i proportion till överträdelsen och som är nödvändiga för att få den att upphöra,
 - b) Ålägga sanktionsavgifter i enlighet med artikel 20.

- c) Besluta om interimistiska åtgärder för att undvika risken för allvarlig och irreparabel skada.
6. Om det i medlemsstatens rättssystem saknas föreskrifter om administrativa sanktioner får den här artikeln och artikel 20 tillämpas så att förfarandet inleds av den behöriga tillsynsmyndigheten och sanktionsavgifterna sedan utdöms av behörig nationell domstol, varvid det ska säkerställas att rättsmedlen i fråga är effektiva och har motsvarande verkan som de administrativa sanktionsavgifter som påförs av tillsynsmyndigheter.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje fysisk eller juridisk person har rätt till ett effektivt rättsmedel mot ett rättsligt bindande beslut som fattats av en tillsynsmyndighet avseende dem.

Artikel 19

Väl underbyggda farhågor

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att fysiska och juridiska personer har rätt att framföra välgrundade farhågor till en tillsynsmyndighet när de på grundval av objektiva omständigheter har skäl att tro att ett företag inte följer de nationella bestämmelser som antagits i enlighet med detta direktiv (välgrundade farhågor).
2. Om de välgrundade farhågorna omfattas av en annan tillsynsmyndighets behörighet ska den myndighet som underrättas om farhågorna översända underlaget till den myndigheten.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheterna bedömer de välgrundade farhågorna och, när så är lämpligt, utövar sina befogenheter enligt artikel 18.
4. Tillsynsmyndigheten ska så snart som möjligt och i enlighet med relevanta bestämmelser i nationell lagstiftning samt i överensstämmelse med unionsrätten informera den person som avses i punkt 1 om resultatet av bedömningen av deras välgrundade farhågor och hur man kommit fram till detta.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att de personer som anmäler en väl underbyggd farhåga i enlighet med denna artikel och som i enlighet med nationell rätt har ett berättigat intresse i saken har tillgång till en domstol eller något annat oberoende och opartiskt offentligt organ som är behörigt att pröva den formella och materiella giltigheten av tillsynsmyndighetens beslut, åtgärder eller underlåtenhet att vidta åtgärder.

Artikel 20

Sanktioner

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antagits enligt detta direktiv och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

2. Vid beslut om huruvida sanktioner ska påföras och, om så är fallet, vid fastställandet av typen av sanktion och lämplig nivå på denna, ska vederbörlig hänsyn tas till företagets ansträngningar att efterleva eventuella korrigerande åtgärder som de har ålagts att vidta av en tillsynsmyndighet, eventuella investeringar som gjorts och eventuellt riktat stöd som tillhandahållits i enlighet med artiklarna 7 och 8, samt till samarbete med andra enheter för att hantera negativa effekter i dess värdekedjor, beroende på vad som är tillämpligt.
3. När sanktionsavgifter påförs ska de vara baserade på företagets omsättning.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla beslut av tillsynsmyndigheterna om sanktioner för överträdelse av bestämmelserna i detta direktiv offentliggörs.

Artikel 21

Europeiskt nätverk av tillsynsmyndigheter

1. Kommissionen ska inrätta ett europeiskt nätverk av tillsynsmyndigheter, bestående av företrädare för tillsynsmyndigheterna. Nätverket ska underlätta samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna och samordningen och anpassningen av tillsynsmyndigheternas reglerings-, utrednings-, sanktions- och tillsynspraxis samt, när så är lämpligt, utbyte av information dem emellan.

Kommissionen får bjuda in unionsbyråer med relevant sakkunskap på de områden som omfattas av detta direktiv att ansluta sig till det europeiska nätverket av tillsynsmyndigheter.

2. Tillsynsmyndigheterna ska utbyta relevant information och ge ömsesidigt bistånd när de utför sina uppgifter, och ska införa åtgärder som bidrar till ett effektivt ömsesidigt samarbete. Det ömsesidiga biståndet ska omfatta samarbete i syfte att utöva de befogenheter som avses i artikel 18, inbegripet med avseende på inspektioner och begäranden om information.
3. Tillsynsmyndigheterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att besvara en begäran om bistånd från en annan tillsynsmyndighet utan onödigt dröjsmål och inte senare än en månad efter mottagandet av begäran. Till sådana åtgärder hör bland annat att översända relevant information om genomförandet av en pågående utredning.
4. En begäran om bistånd ska innehålla all nödvändig information, inklusive syftet med och skälen till denna. Tillsynsmyndigheterna ska endast använda den information som mottagits efter en begäran om bistånd för det ändamål för vilket den begärdes.
5. Den tillsynsmyndighet som tagit emot begäran ska meddela den begärande myndigheten om resultaten eller, beroende på omständigheterna, fortskridandet av de åtgärder som ska vidtas för att tillmötesgå begäran om bistånd.
6. Tillsynsmyndigheterna ska inte ta ut avgifter från varandra för insatser och åtgärder som vidtas till följd av en begäran om bistånd.

Tillsynsmyndigheter får dock i undantagsfall komma överens med andra tillsynsmyndigheter om regler om hur de ska ersätta varandra för vissa utgifter i samband med tillhandahållande av bistånd.

7. Den tillsynsmyndighet som är behörig enligt artikel 17.3 ska underrätta det europeiska nätverket av tillsynsmyndigheter om detta och om varje begäran om att ändra behörig tillsynsmyndighet.
8. Om det råder tvivel om fördelningen av befogenheter kommer den information som ligger till grund för denna fördelning att delas med det europeiska nätverket av tillsynsmyndigheter, som kan samordna insatserna för att finna en lösning.

Artikel 22

Civilrättsligt ansvar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag är skadeståndsskyldiga om
 - a) de har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 7 och 8, och
 - b) denna underlåtenhet har lett till en negativ effekt som medfört skada och som borde ha identifierats, förebyggts, begränsats, stoppats eller minimerats genom de lämpliga åtgärder som fastställs i artiklarna 7 och 8.
2. Trots vad som anges i punkt 1 ska medlemsstaterna säkerställa att om ett företag har vidtagit de åtgärder som avses i artikel 7.2 b och 7.4 eller artikel 8.3 c och 8.5, ska det inte vara ansvarigt för skador som orsakats av en negativ effekt som uppkommit till följd av verksamheten hos en indirekt partner med vilken det har en etablerad affärsförbindelse, såvida det inte med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet var orimligt att förvänta sig att de åtgärder som faktiskt vidtagits, inbegripet kontroll av efterlevnad, skulle vara tillräckliga för att förebygga, begränsa, stoppa eller minimera omfattningen av de negativa effekterna.

Vid bedömningen av förekomsten och omfattningen av ansvar enligt denna punkt ska vederbörlig hänsyn tas till företagets ansträngningar, i den mån de har ett direkt samband med skadan i fråga, att följa eventuella avhjälpande åtgärder som krävs av en tillsynsmyndighet, alla investeringar som gjorts och allt riktat stöd som tillhandahållits i enlighet med artiklarna 7 och 8, samt allt samarbete med andra enheter för att hantera negativa effekter i dess värdekedjor.
3. Ett företags civilrättsliga ansvar för skador som uppstår enligt denna bestämmelse ska inte påverka det civilrättsliga ansvaret för dess dotterbolag eller för någon direkt eller indirekt affärspartner i värdekedjan.
4. Reglerna om civilrättsligt ansvar i detta direktiv ska inte påverka tillämpningen av unionsregler eller nationella regler om civilrättsligt ansvar med avseende på negativa effekter för mänskliga rättigheter eller negativa miljöeffekter när dessa regler föreskriver ansvar i situationer som inte omfattas av detta direktiv eller föreskriver strängare ansvar än detta direktiv.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att det ansvar som föreskrivs i de bestämmelser i nationell rätt som införlivar denna artikel är internationellt tvingande i fall där den lag som är tillämplig på sådana anspråk inte är lagen i en medlemsstat.

Artikel 23

Rapportering av överträdelser och skydd av personer som rapporterar överträdelser

Direktiv (EU) 2019/1937 ska tillämpas på rapportering av alla överträdelser av detta direktiv och på skyddet av personer som rapporterar sådana överträdelser.

Artikel 24

Offentligt stöd

Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som ansöker om offentligt stöd intygar att de inte har ålagts några påföljder för underlåtenhet att uppfylla skyldigheterna i detta direktiv.

Artikel 25

Aktsamhetsplikt för medlemmar av företagets ledning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att medlemmar av företagsledningen i de företag som avses i artikel 2.1, när de fullgör sin skyldighet att agera i företagets bästa intresse, beaktar konsekvenserna av sina beslut med avseende på hållbarhetsaspekter, däribland, i tillämpliga fall, mänskliga rättigheter, klimatförändringar och miljökonsekvenser, inbegripet på kort, medellång och lång sikt.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de lagar och andra författningar som reglerar situationer där medlemmar av företagsledningen åsidosatt sina skyldigheter också är tillämpliga med avseende på bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 26

Införande och övervakning av åtgärder för tillbörlig aktsamhet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att medlemmar av ledningen i de företag som avses i artikel 2.1 ansvarar för att införa och övervaka de åtgärder för tillbörlig aktsamhet som avses i artikel 4, särskilt den policy för tillbörlig aktsamhet som avses i artikel 5, med vederbörlig hänsyn till relevanta synpunkter från berörda parter och det civila samhällets organisationer. Företagsledningen ska rapportera till styrelsen i detta avseende.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att medlemmar av företagsledningen vidtar åtgärder för att anpassa företagsstrategin så att hänsyn tas till de faktiska och potentiella negativa effekter som identifierats i enlighet med artikel 6 och eventuella åtgärder som vidtagits i enlighet med artiklarna 7–9.

Artikel 27

Ändring av direktiv (EU) 2019/1937

I del I punkt E.2 i bilagan till direktiv (EU) 2019/1937 ska följande led läggas till:

”vi) [Europaparlamentets och rådets direktiv ... av den ... om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937⁺]

Artikel 28

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 11 ges till kommissionen tills vidare.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 11 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 11 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

⁺ EUT: Lägg till nummer och datum för det direktiv som återfinns i dokument ... och inför EUT-hänvisningen för det direktivet i fotnoten.

Artikel 29

Översyn

Kommissionen ska senast [*Publikationsbyrå: för in det datum som infaller sju år efter dagen för ikraftträdandet av detta direktiv*] lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet och effekterna av detta direktiv. Rapporten ska utvärdera hur effektivt detta direktiv har uppnått sina mål och bedöma följande frågor:

- a) Om de tröskelvärden för antal anställda och nettoomsättning som fastställs i artikel 2.1 behöver sänkas.
- b) Om förteckningen över sektorer i artikel 2.1 b behöver ändras, bland annat för att anpassa den till riktlinjer från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling.
- c) Om bilagan behöver ändras, bland annat mot bakgrund av den internationella utvecklingen
- d) Om artiklarna 4–14 bör utvidgas till att omfatta negativa climateffekter.

Artikel 30

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den... [*EUT: två år efter det att detta direktiv har trätt i kraft*] anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

De ska tillämpa dessa bestämmelser enligt följande:

- a) från och med den... [*EUT: två år efter det att detta direktiv har trätt i kraft*] vad gäller de företag som avses i artikel 2.1 a och artikel 2.2 a,
- b) från och med den... [*EUT: fyra år efter det att detta direktiv har trätt i kraft*] vad gäller de företag som avses i artikel 2.1 b och artikel 2.2 b.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 31

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 32

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande